

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

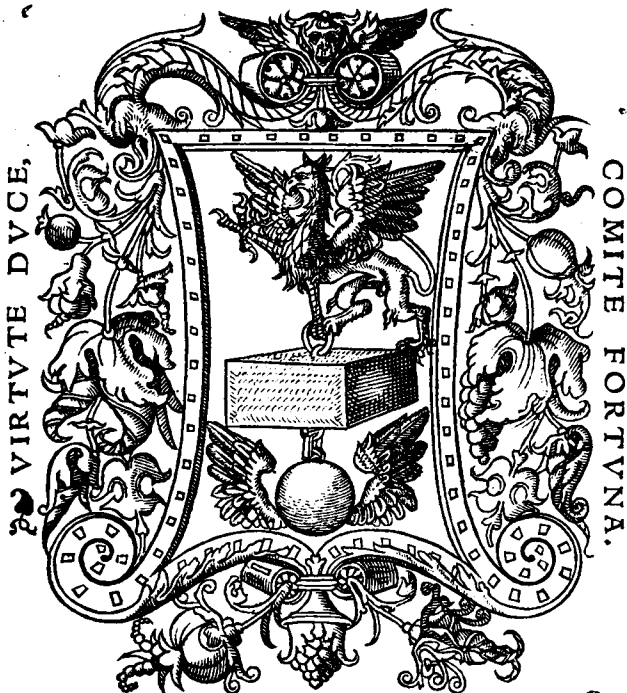
SOURCE DES IMAGES
Google Livres

De Conuentu bellicarum d. L. 42

FLA·IOSEPHI⁺

DE BELLO IYDAICO, LIBRI SEPTEM.

*De Antiquitatibus, contra Appionem Grammaticum, li-
bri duo. Et de Imperatrice Ratione, liber unus, in
quo martyrium Machabæorū describitur.*

SEBASTIANVS GRYPHVS GERMA
NVS EXCVDEBAT LVGDVN.
ANNO M. D. XXVIII.

INDEX EO

RVMQVAE IN LI-

bris De Bello Iudaico, &
contra Appionē cōtinētur.

A

A Bisade collis pagi=
na 356

Acanthonaulon loci nomen

346

Acenchies regina 510

Achas martyr Machabeus

594

Aciabus contra Iudæam ni-

fus

128

Acohin oppidum 16

Acræ collis 368

Acrabata ciuitas 221

Acusilaus Arginus 499

Adasa uicus 9

Adoreon ciuitas 12

Aegyptus laudatur 177

Aegypti limites 334

Aethiopes laudantur 177

Agatharchides historiogra-

phus

525

Agefilaus 499

Agrippa maior

Agrippa filius Aristobuli

quarti

146

Agrippa accusatus conijci-

tur in uincula 150

Agrippa è uinculis solutus fit
tetrarcha 151

Agrippa secundus

Agrippæ oratio Iudeos ad
parendum Romanis hor=
tantis 171

Agrippa Hierosolymis exu=
lat 180

Agrippæ milites Iudeorū se=
ditionem cōpressuri, cede=
re sunt coacti 183

Agrippæ studiū de bello iu=
deorum reuocando frustra
tum 198

Agrippiū Herodis ædes 72

Aimicus 325

Alanorū eruptio in Mediam
& Armeniam 475

Albinus præses Iudææ 160

Albino in Iudæa præfidente,
malorum omnium fuit im=
punitas 160

Alexander Iamneus à Iudæis
Crucida dictus, quartus

Alexander uictus a Demetrio
Eucero 18

Alexander octingentos Iu=
deorū crucifigi iubet 18

Alexander quintus Aristo=
buli secundi filius

Alexāder Iudæā inuadit 29

1 2 Alexander

INDEX

Alexander bello contra Hir-	Anacharsis philosophi
canum tertium & Antipa-	mors 368
trū superatus 29	Ananias pontifex cum fratre
Alexander Gabinio se tradit	Ezechia occisus 186
cum castellis 30	Ananias Saducei 187
Alexandri mors 33	Ananus filius Ionathæ 199
Alexander sextus, filius	Anani pontificis oratio de Ze-
Herodis primi ex	lotis cōquerentis ad popu-
Mariamne.	lum in excidio Hierosoly-
Alexander accusatur a patre	morum 288
apud Augustum 80	Anani mors 304
Alexandri responsio ad accu-	Anathah uicus 221
sationē patris 81	Anaxagoræ philosophi
Alexander patri reconcilia-	mors 368
tur eadem	Angada ciuitas 221
Alexāder laqueo pimitur. 98	Antigonus occisus à fratre in
Alexāder nonus rector Aegy-	fidias passus 14
pti sub Nerone 165	Antigonus Aristobuli secūdi
Alexandrum sextū quidā Iu-	filius Romam uinctus duci-
dæus se simulās, Augusti cal-	tur 35
liditate deprehensus 134	Antigoni expeditio cōtra He-
Alexandri noīe aliquot pro-	rodem adiuantibus Par-
les de progenie Herodis di-	this 44
ctæ 100	Antigonus Iosippi fratris He-
Alexādræ secūde mors 21	rodis caput incidit 58
Alexandria laudatur 177	Antigonus uinctus ducitur ad
Alexandrinorum disceptatio	Marcum Antonium 63
cum Iudæis 192	Antigonus Antiochi occi-
Alexas Aegyptius 412	sus 63
Alisfragmathosis rex 509	Antiochus instituit sacerdo-
Amenosis rex 510	tē, in Aegyptū profecturus
Amygdolon stagnum 392	Hiero

INDEX

Hierosolymā deuastat	7	pellauit	105
Antiochieffrena tyrannis in		Antipas filius Herodis	100
Machabeos martyres	587	Antipas legatus Iudeorū	183
Antiochi & Macedonū auda-		Antiquissimi Græcorū Chal-	
cia, Tito Hierosolymā ob-		dæis præceptoribus usi	499
fiſſente	393	Antiquitatis cognitio a Græ-	
Antiochus regno pulſus	474	cis nō expetenda	498
Antiochi perfidia & ingrati-		Antonius dux	29
tudo in Simonem Matha-		Antonius Hecatōtarchus	250
thiam	12	Antonius cōtra Vitelliū	339
Antipater & Hircanus ter-		Antonia turris arx & caſtel-	
tius ad Aretam regē Arabū		lū olī Baris	14.21.71.367
conſugiunt	22	Antonia incenditur	184
Antipatri uictoria de Aegy-		Antoniæ fundamenta diru-	
ptijs	34	ta	413
Antipater filius Herodis pri-		Apathaſi uicus	287
mi omnibus inuiſus, in patrē		Aphaca ciui. expugnata	246
maleuolus, odij diſſimulator		Apheci turris	196
uxorem duxit Ariſtobuli fra-		Appionis aliquot calūnie &	
tris filiam	81.83.92.93	figmēta de Iudeis	542.543
Antipatri & Pheroræ cōſpi-		544.545.546.547	
ratio in Herodem	101	Aquæ calidæ apud Amathun-	
Antipatri coniuratio quomo-		ta	246
do prodita	103	Arbela uicus	54
Antipater ueneficij appella-		Arce ciuitas	461
tur	104	Arcades antiquitate nō eſſe in	
Antipater accuſatur a pa-		ſignes	500
tre	110	Archelaus rex Cappadocum	
Antipatri excuſatio	112	pater Glaphyræ	79
Antipater Samarites Antipa-		Archelaus Herodis trā ſup fi-	
trum ſecūdum ueneficij ap-		lio & fratre mitigat	90
		1 3 Archelaus	

INDEX

Archelaus filius Herodis pri- mi	100	Aristobuli mors	16
Archelai uerba ad populum sibi gratulantem	121	Aristobulus secundus.	
Archelaus ob seditionem Iu- daeorum exortam ad Cæsa- rem nauigat	122	Aristobulus filius Alexandri Iamnei	20
Archelai & Antipatri cocer- tatio apud Augustum pro re- gno Iudææ	123	Aristobulus Alexandræ matri indignatus, q. potestatem Pharisæis cōcesserit	21
Archelai mater moritur	126	Aristobulus Iudæam inuadit ægotante matre	21
Archelao absēte Iudæa uarijs tumultibus affligitur	126	Aristobulus regnū asssecutus eiccto Hircano fratre	22
Archelaus Romæ agens à Iu- dæis accusatur	131	Aristobulus obsidetur in tem- plo	26
Archelaus non rex sed topar- cha factus	133	Aristobulus donis sibi cōcili- at scaurū cōtra Hyrcanum fratrē & Aretā regē	23
Archelaus Glaphirā patriā ducit uxorem	136	Aristobulus Romam uinctus ducitur	28
Archelai exilium & somni- um	136	Aristobulus à Roma fugiens cum Romanis iterū pugnās uincitur	30.31
Archinuū publi. icēsum	194	Aristobulus à Cæsare dimis- sus à Pompeianis ueneno ne- catur	32.33
Aretas rex inferioris Syriæ Ale- xandrū Iamneū uicit	19	Aristobulus quartus	
Areth martyr Macha.	595	Aristobulus filius Herodis pri- mi Romam mittitur erudien- dus	78
Aries machina bellica	238	Aristobulo in patriā reducto uxor datur	79
Aristobulus maior.		Aristobulus cū fratre accusa- tus	
Aristobulus filius Hyrcani Ioannis	13		
Aristobulus matrem & fratrē in carcerem conijcit	13		

INDEX

tus p patrē apud Angustū	90	Bebriacū gallic oppidū	309
Aristobulus iterū delatus cū		Bedoscaria locus	9
fratre apprehēditur	95	Begabri locus	318
Aristobulus dānatus laqueo		Bethara	352
perimitur	98	Bethlephthon	318
Aristoteles philophus memi-		Betiso locus	356
nit gētis Iudæorū	520, 521	Bettoron ciuitas	197
Arifimon zelota	412	Blicus Ptolemæus	33
Artabaxis filius Tigranis	64	Borccas uicus	221
Ases rex	508	Bosarne filia Herodis	100
Asia	174	Bosphorani	174
Athenienses laudantur	173	Britanni laudantur	176
Atlas locus	187	Brixellum	328
Atratinus	50	Buliasfis flumen	508
Auarim locus	509		
Aula regia	363		

B

B Abras radix qua demo-		C Admus Milesius	499
nes effugantur	468	Caelius Bassus occisor	
Bacchides uasstat Iudæā	7	Sex. Cæsaris	38
Beon rex	508	Cæsarca Herodis ædes	72
Baldexel	218	Cæsarea olim Stratonis pyr-	
Ballis dux Germanorū	459	gus uel turris	15
Ballistarum uis	241	Cæsareæ magna Iudæorū cæ-	
Balsamū qualiter circa Hieri-		des facta	189
chuntē inueniatur	25	Cæsaris pugna cōtra Aegy-	
Baris castellum nunc Anto-		ptios adiuuātibus Hyrcano	
nia	21	tertio & Antipatro	31
Bassus Macherunta & Hero-		Cæsaris beneficētia in Hyrc-	
dium capit	467	nū tertiu, & Antipatrū pri-	
Bathanearegio	71	mum eiusq; filios	35
		Cæsare iterjēcto, Iudæa exac-	
		tiōibus grauāt, Ro. dissidijs	

INDEX

<i>et tumultibus ingetatur</i>	39	<i>primi</i>	23
C. Caligula Herodē cū Hero		Cerealis Samariæ expugna-	
diade exilio dānat	146	tor	248
C. Caligula Penonim cōtra		Cesennius Gallus Galileam	
Iudeos legat	147	inuadit	196
Caligula Agrippam Tetrar-		Cesennius pecus	472
chia Philippi donat	146	Cestius Gallus	161.191
Canathon uicus	65	Cestius Iudeam explorat per	
Capernaum fons	269	Neapolitanum	169
Capharim ciuitas	328	Cestius Iudeā populatur	195
Caphartophran	318	Cestij exercitus cæsus	197.
Caphera ciuitas	328	200	
Capirona locus	33	Cestius Hierosolymam obsi-	
Capito Gessij Flori centu-		det	198.199
rio	164	Challis ciuitas	218
Captiuorū et peremptorum		Chebritonicus uicus	396
numerus Tito Hierosoly-		Chebron ciuitas uastata	326
mam obtinente	448	Classicus dux Germanus	459
Carchedon ciuitas, nunc Car		Claudius a militibus nō a Ro	
thago	512	manis impator electus	150
Cassius præses Syriæ post		Claudij beneficētia in Agrip-	
Crassum	32	pam maiorem	152
Castor Iudeus	375	Claudij obitus	156
Catullus Libye præses scele-		Cleopatra. M. Antonij ani-	
rum suorū iustas soluit pœ-		mū incitat in Herodē	65
nas	495.496	Clitus læuæ suæ manus ab-	
Causa erroris Græcorum		scissor	214
498.499		Codescanathanaicus	65
Cedron uallis	356	Cœles	19
Cencdecus	197	Cænopolis locus	119
Cephalon frater Antipatri		Colchi	174
		Colles	

INDEX

Colles Hierosolymorū	355	Diffa uicus	282
Comis	76	Docon forum	199
Capton ciuitas	334	Domitianus	339
Coria ciuitas	24	Domitiani expeditio in Ger=	
Corinthus quidā in Herodis		manos & Gallos 459.460	
~ magni mortē molitus	102	Domitius Sabinus	249.378
Cornelius Sylla	26	Draconis leges	500
Cous Euaretus	94	Drusus aliās Drusium	73
Crassus præses Syriæ post		E	
Gabinium pecunias templi		Butius decadarchus	
deprædatus	32	275	
Cremona Galliæ ciuitas	337	Egiras Adiabenus	393
Cumanus præses Iudææ post		Eleon mons	354.396
Tyberii Alexandrū	153	Eleazarus princeps latro=	
Cumanus à Iudæis accusatus		num	154
Romam mittitur	156	Eleazarus latro a Felice ca=	
Custobarus Iudeorum lega=		pus	158
tus	193	Eleazarus quidā cōspiratio=	
Cypris uxor Antipatri mater		nis Iudeorū autor	181
Herodis magni	32	Eleazarus filius Iairi	186
Cyprus capitur	192	Eleazarus Simonis	203
Cyrenæi laudantur	177	Eleazarus Ananiæ ibidem	
D		Eleazarus Addæi filius	240
DAlmate populus	175	Eleazarus filius Gionis	295
Darius præfectus eq=		Eleazarus sicariorum prin=	
tum Agrippæ	193	ceps	475.476
Diagoras Melius	569	Eleazari cuiusdā magnanimi	
Diogenes quidā à Phariseis		tas & laudata cōstātia pro	
occisus	21	conseruatione legis ad An=	
Dion historiographus de re=		tiochū Epiphanē	581.582.
ge Hiram	513	593.584.585.586	
		1 5 Elephan	

INDEX

Elephantin oppidum	334	Florus Iudeos apud Cestium	
Elcutherus fluuius	64	accusat	169
Eleutheri equites	45	Fontes Iordanis unde orian-	
Elidenfes	76	tur	72
Enabris locus	261	Fronto	428
Esseorū uel Essenorū here-		Fronto Iudeorū iudex consti-	
sis 137.138.139.140.141.		tutus Tito Hierosolymam	
142.143		obtinente	447
Eurycles delator filiorū He-		Fullonis monumētū	356
rodīs	91		

F

F Abatus insidiarū Sylai	
in Herodem proditor à	
Syleo occisus	102
Faustus Cornelius	26
Felix præses Iudæe post Cu-	
manum	157
Felix præside Iudæe latroni-	
bus & seductoribus populi	
referta	157
Ferreus mons	319
Filius a matre coctus	424
Plauius Syluius expugnator	
Massadæ	476.477
Florus præses Iudæe post Al-	
binum	160.161
Flori pfidia ī Iudeos	162.163
Florus multos Iudeorū occi-	
dit	165
Flori dolus in Hierosolymi-	
tas	166

G

G Abao	197
Gabinus præses Sy-	
riæ	30
Gadara expugnatur à Vesp-	
siano	230
Gadare deditio	314.315
Galba impator	323
Galbæ mors	328
Galilæa sub ditione Hero.	55
Galilæa inuaditur à Vesp-	
siano	229
Galilæe descriptio & Ferti-	
litas	219
Galli	175
Gallus Hecatontarchus	275
Gamale situs obsidio, & ex-	
cidii à Tito factū	271.272
Gebdeonitis oppidum	188
Ganania uicus	220.221
Genesar lacus	204
Genealogia Antip. primi	32
Geneta	

INDEX

Geneta porta Hierosolymo-	rum	356	Herodis fuga in Idumæā	46
Gerasiū deuastatur		322	Herodes Syriæ præficitur	40
Germani laudati		176	Herodes Roma rediens Anti-	
Giscala oppidum		206	gonū & Hierosolymā ob-	
Giscala à Tito capitur		280	fidet	52
Glaphira filia Archelai regis			Herodes Galilæa potitus, la-	
Capadocū uxor Alexandri			trones delct	54
filiū Herodis		84	Herodis quomodo eruperit	
Glaphiræ somnium cuiusq;			odiū in Mariānem	79
interitus		136	Herodes mandat uxorem oc-	
Gofnaciuitas		221	cidi	79
Gorgion occisus		309	Herodes propter occisā uxo-	
Græci Laudati		174	rē morbo correptus	79
Græcorū oīa esse noua Iose-			Herodes theatra & quinque-	
phus asserit		498	nalia instituit Hierosoly-	
Græcorū antiquissimi Chal-			mis	74
deis præceptoribus usi		499	Herodes oppida & tēpla cō-	
Grapte cognati Syzæ re-			struit in honorem Augusti	
gis		330	Cæsaris	72
			Herodis beneficentia erga po-	

H

Elisei fons mirandæ			pulū tempore famis	76
naturæ		319	Herodes in balneo ab hosti-	
Hellanicus historiog.		499	bus non leditur	61
Heniochi laudati		174	Herodis oratio ad Cæsarē	69
Heraclea ciuitas		340	Herodes amore uxoris insa-	
Hermippus philosophus		519	nit	78
Herodes quindecim annorū			Herodes uenator, bellator,	
præficitur Galilææ		36	& sagittarum insignis li-	
Herodes Iudææ tetrarcha cō-			brator	76.77
stituitur à .M. Antonio		43	Herodis uxores & libe-	
			ri	100

Herodi

INDEX

Herodi produntur per mor= tem Pheroræ ueneficia in eum parata	105	aduersus Romanos	214
Herodes Antipatrum filium coram Varo ueneficij reum agit	110.111	Hieroso.excidiij initiũ	284
Herodes secundus, filius He= rodis magni ex Mariannæ pontificis	100	Hierosoly. intestina seditio orta	285
Herodes quartus Antipas	118	Hierosoly.seditio indies inua= lescebat, adeo ut ne templo quidem abstinerent	343
Herodes exilio damnatus, Herodiadæ eum comitan= te	146.147	Hierosol.description	355.356
Herodium oppidũ	47.75	Hierosolymite dira fame op= pressi	397.397
Herodij situs & munitio	467	Hierosol.muro & castellis à Tito circundata	395
Herodotus halicarnassæus	519	Hierosolymite boum sterco= re uesci coacti	403
Hierichuntis descriptio	318	Hierosolymite calceorũ sor= dibus & fœno uesci coa= cti	424
Hierosolyme excidiũ, & di= reptio templi sed Antiocho Epiphane	7	Hierosolymorũ excidiij mira præfagia	434
Hierosolyma obsessa ab He= rode	52	Hierosoly. pmittitur prædæ & incendio	441
Hierosolymæ oppressio sub Floro	163	Hieroso.capta à Roma.	445
Hierosoly. cõspiratio facta, belli cum Romanis semina= rium	181	Hippicos turris	185.355
Hierosolyma obsessa à Ce= stio	198	Historiæ ucræ indiciũ	501
Hierosol, bello se præparant		Hyrçani mores & laus	13
		Hyrçanus filius Alexandri Iamnei sacerdotium conse= quitur	20
		Hyrçanus ad regnũ aspirans bello supatur à fratre	22
		Hirçano cõfertur sacerdotiũ à Cæ	

INDEX

à Casare	35	num	258
Hyrcano capto & ligato au-		Ioppis uxor Herodis ma-	
res præciduntur	48	gni	100
I		Iordanis scaturigo à quo pri-	
Iacob martyr Machabæ-		mum depræbensa	268
Ius	396	Iosephus Curionis filius	203
Iardes saltus	471	Iosephus filius Simonis ibidē	
Iberi laudantur	175	Iosephus Matathie filius re-	
Illirici laudantur	175	ctor Galilæe cōstituitur	204
Ioannes telones	340.341	Iosephus militaris discipline	
Ioannes Essenus	203	peritus	205
Ioannes Annæ	ibidem	Iosephus quatuor urbium prin-	
Ioannes Giscalæus insidiator		cipatum amisit	212
Iosephi	206	Iosephus duas urbes recupe-	
Ioānes Giscala p Titū capta		rat	212.213.214
Hierosolymā fugit	280	Iosephus Tiberiadē fugit	230
Ioannes Hierosolymitas ad		Iosephus è Tiberiade Hiero-	
bellum cōtra Romanos in-		solymitis oēm rē Romano-	
citat	284.285	rum perscribit	230
Ioannes à Romanis capi-		Iosephus Romanos multa cla-	
tur.	449	de affecit	234
Ioannes Galileorum tyran-		Iosephus capta Iotapata la-	
nus	329	titans proditur ad Vespā-	
Ioannes Idumæorum dux oc-		sianū captiuus ductus, cate-	
cifus	372	ris occisis	251
Ionathas occifus a Simone		Iosephi præsagium	257
fratre sepeliur	10	Iosephus à Cæsariensibus o-	
Ionathes Iudeus	421	dio habitus	258
Ionathes Gynccarius Romæ		Iosephus à Tito missus Iudæ-	
excusus	495	os ad conditionē Hierosoly-	
Ioppe capta per Vespasia-		morū adhortaturus	380
		Iosephus la	

INDEX

Iudeorum excursus in Roma	Iudas Militonis	412	
nos	371	Iudasmartyr machabæus	593
Iudeorum multi crucifixi et	Iuliani militis Romani fortis-		
manibus mutilati	tudo	411	
Iudæi miserranda clade affe-	Iulianus procura. Iudææ	426	
cti	399		
Iudeorū multi ad Romanos			
profugiant	415	L	
Iudæi Rom. signis potiti	427	Accedemonij laudan-	
Iudæi in templum fugere co-		tur	173
acti	429	Largius Lepidus	428
Iudeorū seditiosi Regiā de-		Leopius rex Iudeorū	450
prædati pulsus inde Roma-		Leuias Hierosolymita	286
nis	441	Liberius Maximus Iudæam	
Iudeorū multi uēditi	444	iussu Cæsaris uenum expo-	
Iudeorum aliquot milia spe-		nit	472
ctaculo exhibitorum perie-		Longi cuiusdā Romani fortis	
runt	454	animus	422
Iudeorum calamitates Antio-		Lucilius Bassus	467
chiæ	456	Luculus	21
Iudeorum cades in Iardæ fa-		Lupus rector Alexādrice	492
cta	471. 472	Lusitani laudantur	176
Iudeorū cura circa ueritatem		Lycurgus legislator	552
historiarum	501		
Iudaicæ gentis cura pauci scri-		M	
ptores meminerint	505	Accedōes laudāt	173
Iudeorum Stratopedon loci		Machabeorum mar-	
nomen	34	tyrum libellus	573
Iudas Essæus propheta	15	Machabæus martyr	590
Iudas Ionathæ	187	Machir unus Machabeorum	
Iudas Dudi	399	martyrum	592
		Macherus a seditiosis Iudæis	
		capta	192
		Macherus a Basso capta	467
		Magassas	

INDEX

Magassarius	393	Matthias Boëthi filius	398
Magnus campus	319	Melchisedec iustus rex Hie-	
Malachus interficitur	41	rosolymorum primus con-	
Malchius	412	ditor	449
Mamortha Neapolis di-		Melete ciuitas	452
cta	318	Memnonus sepulchrum	147
Manaimus rhetor principatū		Mœotici laudantur	174
Hierosolymis usurpauit	185	Messala	50
Manaimus interficitur	187	Misranthus rex	510
Manethon Aegyptius histo-		Misris rex	ibidem
riographus	507	Messelis ciuitas	18
Manethonis historia refelli-		Mithridates Pergamenus Cæ-	
tur à Iosepho	528	sari auxiliatus cōtra Aegy-	
Marcus Antonius accusato-		ptios	33
res Herodis occidi iubet	44	Modin uicus	8
M. Antonius Antigoni Ari-		Monobazus	197
stobuli interficit	63	Mosis laus & collatio ad a-	
M. Antonius impudicitie no-		lios legislatores	553
tatur	64	Muri Hierosolymorū tres	355
Mariamne filia Alexādri con-		Musis rex	510
iunx Herodis	61	Mutilius præfectus militum	
Mariamne traducitur uiolati		Romanorum	187
matrimonij	79		
Mariamnes turris	185		
Marmarida laudatur	177		
Martyr quis sit	575		
Massada expugnata p F. Syl-			
uium	475		
Matathias Ioannis filius ille-			
gitimū Antiochi mandatum			
contempsit	8		

N

N Arbatha regio	163
Nero filius Domi-	
tij	156
Nero Vespasianū cōtra Iu-	
deam mittit	216
Nicopolis ciuitas	339
Niger Pereites	203
Niger occisus	309
Obodas	

INDEX

O

O Bodas rex Arabū	17
Olympus legatus He-	
rodīs	95
Oniæ tēplum clausum & de-	
predatum	494
Ophila locus	356
Oratio cuiusdā Eleazari ad	
cōmilitones	482
Ormixa uicus	65
Orphanes Parthus	32
Ostracine habitatio aquarum	
inops	340
Otho imperator	323
Othonis mors	328

P

P Acori fraus in Phasē-	
lum	45
Palestum uicus	96
Pallas Herodis uxor pri-	
mi	100
Pannium	72
Pappus dux Antigoni	61
Parthi laudantur	176
Parthicum bellum cōtra He-	
rodem	46.47
Parthemius fluuius	520
Pedanij robur & peritia mi-	
litaris	420
Pedesta locus	199
Pella ciuitas	24

Pelusiū ab Antipatro primo	
captum	33
Penaius legatus	95
Percita Niger	203.194
Peristereonos saxum	396
Petra ciuitas Arabiae	23
Phædra uxor Herodis	100
Pharagata uallis	325
Phariseis administratio regis	
concessa	20
Pharus insula	334
Phaselus magni Herodis fra-	
ter	32
Phaselus Hierosolymis presi-	
citur	36
Phaselus seu Phasclis turris	
& oppidi nomen	74
Pherecides Syrus	499
Pherora Herodi concilia-	
tus	90
Pheroræ conspiratio in He-	
rodem	101
Pheroras moritur	103
Phiale lacus	268
Philadelphia	23
Philippion filius Minæi occi-	
sus à patre	33
Philostratus	516
Phœbus legatus	198
Phorias filius Rageti	286
Pilatus Hierosolymis statuas	
	2
Casā	

INDEX

Cæsaris erexit indignanti-	dij	434
bus Iudæis, necnon aquedu-	Priscus Centurio	421
ctus cōstruxit	Ptolemæus Philometor an-	
Placidus dux Vespasiani mili-	nuit Oniæ ædificationē tem-	
tum	pli in Aegypto	7
Placidi impetus in Iotapatam	Ptolemæus Simonem Mata-	
227	thiam socerum interimit	10
Plithin	Ptolemæus ab Hyrcano Si-	
Poëtarum, pictorum, et opi-	monis filio obsessus, occi-	
ficum licentia, multarum	dit Hincani matrem et fra-	
gentium stultitia introdu-	tres, fugiens ad Zenonem	
cta	Cotilam	11
Pompeius magnus Tigranem	Ptolemæus fiscon cultor Iu-	
debellans Scaurū ad Syriā	daicæ gentis	538
mittit	Ptolemæus filio occiso, nurū	
Pompeius iratus Aristobuli	duxit in uxorem	33
secundi contumaciam ulci-	Ptolemæus Lagus cultor Iu-	
scitur	daæ gentis	536
Pompeius Agrippe occi-	Ptolemæus Euergetes cultor	
sus	Iudææ gentis	ibidem
Pompeij modestiā cum tem-	Pudcus Romanus	421
plum adicet	Pythagoras philosophus	
Pōntes foeno greco illiti à lo-	499.519	
tapatenis	Pythagoras ab Atheniensi-	
Porcatus legatus	bus penē occisus	568
Portius festus præses Iudææ		
post Felicem	Q	
Portus Alexandrinus	Q Vadratus procurator	
Portus ab Herode condi-	Syriæ	155
tus	R	
Præfagia Hierosolym, exci-	R Agetis pater Phoriæ	
	286	

Rapha

INDEX

Raphanea ciuitas	461	ti	376.377
Ratio quid, & quibus cōiun-		Ro. rursum pulsi	378
cta, & quid agat	577	Ro. Iudeos captiuos quibus	
Romani in Massada interfe-		pœnis affecerint	391
cti	181	Romani inuasuri templum à	
Romani contra datam sibi à		Iudeis sunt repulsi	410.
Iudeis fidem, occisi	187	411. 412	
Romanus exercitus cesus ab		Romani iterum inuadunt ur-	
Hierosolymitanis	197	bem	417
Romanorū 62 80 occisi	202	Roma. Iudeorum dolo flam-	
Romanorū militaris discipli-		mis exusti	422
na & laus	223	Romanis signis Iudæi poti-	
Romani i obsidione Iotapate		ti	427
multis cladibus afflicti	235	Romani tota urbe potiti	445
Romani à Iotapatenis feruen-		Rubrius Gallus	460
ti oleo perfusi	244	Ruta immense magnitudi-	
Romani successus in obsidio-		nis	469
ne Gamale	272	S	
Ro. Vespasianū Hierosoly-		Sabbaticus amnis	461
mā inuadere hortati	310	Sabinus Capitolio poti-	
Romani in obsidione Hiero-		tus	338
solymorum è castris excede-		Sabinus occiditur	ibidem
re coacti	349	Sabinus Syrus i exercitu Hie-	
Romani conuiujs affecti à Iu-		rosolymorum primus murū	
dæis	353	conscendit	409
Romani machinis ignis inie-		Salome filia Antipatri, soror	
ctus	372	Herodis	32
Romani potiti primo muro		Salomes odium in filios Hero-	
secundam oppugnationē ag-		dis ex Marianne	95
gressi	373	Samarie descriptio	221
Romani secundo muro poti-		Samaria expugnata a Ce-	
		2 2 reale	

INDEX

reale	247	Simon Essenus expositor som-	
Samnas rex	508	nij Archelai	136
Scopos locus	198.347	Simon Galileus crucifixus	
Schalamite	17		137
Seleucia Antiochi Pharāx	19	Simon Ethei legatus Iudeo-	
Sephoris ciuitas se tradit	196	rum ad Florum	182
Sephina turris	356.357	Simonis filij Sauli egregia for-	
Sesos genus regū Aegyptio-		titudo	101
rum	508	Simon Giore tyrannus	214
Sextus Cerealis	428	Simcon Gamalielis	288
Sextus Caesar insidijs interfi-		Sabarus sophista occisus	186
citur	38	Soëmus	195
Sicariorum interitus, qui in		Solomona mater septem Ma-	
Alexādriā & Thebas pro-		chabeorum	605
fugerunt	491	Solon legislator	552
Sienc	334	Sotanis	271
Siloa fons	779	Stratopedes incenditur	186
Simon Gerasenus	324	Stylus legatus Iudeorū	182
Simon ab Hierosolymitis		Stultitia gentiliū redarguitur	
contra zelotas praefici =		à Iosepho	563
tur	329	Sualitis rex	580
Simon Giore seditiosus, Iu-		Suius	44
deus	214	Sylas Babylonius	197
Simon à Romanis captus		Syria à Iudeis uastata	188
449			
Simon Romam ductus occi-		T	
ditur	466		
Simon Herodis seruus re =		Thales philosophus	499
gnandi emulatione Iudeam		Tarichæ oppidū	208
insestans, à Grato occisus		Taricheorum obsidio	263
est	128	Tauri laudantur	174
		Theatra Herodis	74
		Templū Hierosolymitanū re-	
		stauratur	

INDEX

<i>stauratur ab Herode</i>	71	<i>nè profligatos iterũ ad resi=</i>	
<i>Templum incẽsum inuito Ti</i>		<i>stendum accendit</i>	350
<i>to</i>	429	<i>Titus carpit milites a Iudeis</i>	
<i>Templum cedibus pollutum</i>		<i>circumuentos</i>	353
<i>seditione Hierosoly.</i>	342	<i>Titus à Castore illusos plus</i>	
<i>Tempus à templo Salomonis</i>		<i>iusto clemens</i>	375
<i>simulq; Cyriusq; ad exci=</i>		<i>Titus secundo muro potitus</i>	
<i>dium sub Tito factum</i>	431		377
<i>Terebinthus arbor</i>	326	<i>Titus Hierosolymã muro ex</i>	
<i>Themusis rex</i>	510	<i>castellis circumdat</i>	396
<i>Theophrastus</i>	519	<i>Titi oratio ad milites murum</i>	
<i>Terræmotus magni Herodis</i>		<i>ascendere non ausos</i>	407
<i>tempore</i>	66	<i>Tito inuito templũ Salomo=</i>	
<i>Tibcriadis deditio</i>	261	<i>nis incensum</i>	429
<i>Tiridates rex Armeniæ</i>	475	<i>Titus sacerdotibus sero ueniã</i>	
<i>Titus Vespasiani filius Ale=</i>		<i>pctetibus renuens, ad seditione</i>	
<i>xandriam missus</i>	216	<i>fos orationẽ habet</i>	437
<i>Titi profectio in Iudeã</i>	222	<i>Titus urbe Hierosolyma po=</i>	
<i>Titus Iotapatã capit</i>	249	<i>titus, solos armatos occidi</i>	
<i>Titi oratio ad milites</i>	264	<i>iubet</i>	447
<i>Titus Taricheos clade affi=</i>		<i>Titus militibus gratias agit</i>	
<i>cit</i>	267		451
<i>Titus a Giscalenis receptus</i>		<i>Tito Casari Simon Gioræ</i>	
	283	<i>oblatus</i>	453
<i>Titus patre imperium Ro=</i>		<i>Titus Sabbaticum annẽ per</i>	
<i>ma obtinẽte, mittitur in Iu=</i>		<i>lustrat</i>	460
<i>deam</i>	339	<i>Titus Parthorum muneri=</i>	
<i>Titus Hierosolymã explora=</i>		<i>bus donatus, Romam triũ=</i>	
<i>turus i medijs hostibus diui=</i>		<i>phans ingreditur cum pa=</i>	
<i>nitus est seruatus</i>	346	<i>tre</i>	461. 462
<i>Titus Romanos à Iudeis pe=</i>		<i>Titus Phrygius</i>	428

INDEX

Tomus loci nomen	339	fidet	231
Traianus expugnator Aphc=		Vespa.in Iotapata obsidione	
ci	246	uulneratus	240
Tryphon tonsor Herodis oc=		Vespa.Ioppe potitus	258
cifus	97	Vespasianus a Tiberiensibus	
Turris Antonia	366	receptus	262
Tyrannus prepositus castro		Vespasianus Taricheis po=	
rum	199	titus	269
Tyronis audacia carpētis He		Vespa.Hierosolymā inuade=	
rodē in filiorū mortē anhe=		re inuitatus	306.307
lantem	96	Vespasianus Gerasium deua	
Tyropeon uallis	355	stat	322
V		Vespasianus à militibus impe	
Valerinus dux contra		rator declaratur	333
Tiberiadem	261	Vespasianus Iosephi præs=	
Varus Issenus	192	gi recordatus, Iosephum a	
Varro Syrie rector	71	uinculis soluit	335
Vatezobra uicus	424	Vespa.Sarmatas Mœsiā de=	
Ventidius Bassus dux Romæ=		populantes cedit	460
norum	52	Vespasianus Iudeam uenum	
Ventidius Herodi primū Ma		exponit	471
cheram mittit	56	Vespasiani reditus in Italiam	
Vespasianus bello oriētis præ		457	
ficitur	216	Vespasiani nauigatio	452
Vespasianus a Sephoritis be=		Vespa.successus in obsidione	
nigne susceptus	219	Gamale	275
Vespasianus Galileam inua=		Vespasiani Iotapata prodi=	
dit	228	tur	249
Vespasianus Gadaram expu=		Vithegra municipium	328
gnat	230	Vitellius Germanorum impe	
Vespasianus Iotapatam ob=		rator	328

Vitellius

INDEX

Vitellius usurpans imperium	Zacharias in templo à Zelo=
Romam uenit	328 tis occiditur
Vitellij mors	339 Zaleucus Locrenus
Volūnius procur. Syria	95 Zebethana pars Hierosoly=
Volumnij sententia de filijs	morum
Herodis	96 Zelotæ qui sint
Vphre municipium	328 Zelotarū pugna contra Simo
	nem Gerasenum
X	
X Erxes (ut ex historia	Zenodorus expellitur Tra=
apparet) positus pro	chone
Vlyffe	173 Zeno Cotilas
Xylophorias festiuitas	14= Zephyrius
deorum	193 Zoaze ciuitas
Xystus turris	171.355 Zophanitica toparrhia
Z Abulon ciuitas capta	
195	

F I N I S.

FINIS.

VITA IOSE-

PHI PER DIVVM HIERO=

NIMVM.

IOSEPHVS Matathie filius, ex Hierosolymis sacerdos, à Vespasiano captus, cum Tito filio eius relictus est. Hic Romam ueniens, septem libros Iudaicæ captiuitatis imperatoribus pa tri filioq; obtulit, qui ex bibliothecæ publicæ traditi sunt. Et ob ingenij gloriam statuat quoq; meruit Romæ. Scripsit autem alios uiginti Antiquitatum libros,

libros, ab exordio mundi, usque ad decimum quartum annum Domitiani Caesaris, & duos ἀρχαιότητι & aduersum Appionem grammaticum Alexandrinum: qui sub Caligula legatus missus ex parte gentilium, contra Philonem etiam librum uituperationem gentis Iudaicae continentem scripserat. Alius quoque liber eius, qui inscribitur πρὸς αὐτοῦ τοῦ λόγου λόγισμός, ualde elegans habetur, in quo & Machabeorum sunt digesta martyria. Hic in decimo octauo Antiquitatum libro manifestissime confitetur, propter magnitudinem signorum Christum à Pharisaïs interfectum, & Ioannem Baptistam uere prophetam fuisse, & propter interfectionem Iacobi Apostoli dirutam Hierosolymam: Scripsit autem de domino in hunc modum: Eodem tempore fuit Iesus uir sapiens, si tamen uirum cum oportet dicere. Erat enim mirabilium patrator operum, & doctor eorum qui libenter uera suscipiunt: plurimos quoque tam de Iudeis quàm de gentibus sui habuit sectatores, & credebatur esse Christus. Cumq; inuidia nostrorum principum cruci cum Pilatus addixisset, nihilominus qui eum dilexerant perseuerauerunt. Apparuit enim eis tertia die uiuens, multa & hæc & alia mirabilia, carminibus prophetarum de eo uaticinantibus: & usque hodie Christianorū gens, ab hoc sortita uocabulū, non defecit.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

FLA·IOSE

PHI HEBRAEI SACERDOTIS

de antiquitate Iudeorū, contra Appionem

grammaticum Alexandrinum,

ad Epaphroditum.

LIBER PRIMVS.

Contra Appionem grāmaticum Alexandrinum, qui æditis libris, Iudaicæ gentis antiquitati simul & religioni nifus est derogare, Iosephus hos duos libros conscripsit. In quorū primo antiquissimorū scriptorum testimonijs, suæ gentis antiquitatē simul & religionis dignitatem copiosissime ostendit. In secūdo uero multis argumētis, Appionis simul & aliorū quorundam refellit calumnias & mendacia. Verū hos ut lectione dignissimos, ita omnium prohdolor corruptissimos offendimus. Nos pro uirili pleraq; ueterum exemplariū collatione, quantū in nobis fuit, restituiumus; pleraq; uero quibus mederi nō potuimus, intacta reliquimus; rati fore, ut si græcus codex alicubi reconditus delitefcats, hoc nostro quantulumcunque conamine excitus, aliquando cum reliquis quæ desiderantur prodeat in lucem.

VFFICIENTER, VT AR
bitror: & per libros Antiquitatum,
opulentissime uirorum Epaphrodite,
legentibus eos, aperui de nostro ge-
nere Iudeorum, quia & uetustissimū
est, & primā conscientiam propriam

habuit. Quinque milia enim annorum numerū historiam
cōtinentem, ex nostris sacris libris græco sermone cōscri-
psi. Quoniam uero multos uideo, respicientes blasphemiam
quorundam insane prolatā: & ea quæ à me de antiquitate
conscripita sunt, non credentes: putantes mendacium no-
strum esse genus, eo quod nulla memoria apud Grecorum
nobiles historiographos digni sunt habiti nostri maiores:
pro omnibus his arbitratus sum oportere me breuiter hæc
dicta cōscribere: & derogantium quidem, uesanū sponta-
neumq;

neumq; increpare mendaciū, aliorū uero ignorantia pariter emendare: uniuerfosq; de nostra antiquitate, qui scilicet ueritatem amplectuntur, edocere. Vtar autē in meis dilectis testibus eis, qui de omni antiquitate apud Græcos fide digni sunt iudicandi: eos autē, qui blasphemie de nobis atq; fallaciter cōscripsere, aliqua per semetipsos conuicta indubitanter, ostendā. Conabor etiā causas exponere, propter quas nō multi in Græcis historijs gentis nostræ fecere memoriam: necnō et eos, qui de nobis nequaquā scribere uoluerūt, nescientibus aut nescire simulantibus indicabo. Primitus itaq; satis admiror eos, qui existimant oportere de rebus antiquis, græcis tantummodo fidē habere, et ab eis cōsulendā esse ueritatis integritatē: nobis autē et alijs hominibus nō esse credendū. Sed ego omnia in his contraria uideo contigisse. Quapropter decet non uarias opiniones inspicere, sed ex ipsis rebus iustitiā ponderare, Omnia siquidem Græcorum noua, et uerius (ut ita dicam) nup̄ facta cognoui. Et hæc est fabrica ciuitatū, et adinventiones artium cōscriptionesq; legū, cunctarūq; rerum iunior apud eos est historie diligentia cōscribenda. Apud Aegyptios autē, atq; Chaldaeos, et Phœnicas (desino enim nos illis cōnuincere, sicut ipsi fatentur) res geste antiquissimā et permanentē habēt memoriæ traditionē. Nā et locis omnes inhabitant, quæ nequaquā aëris corruptioni subiaceāt: et multam prouidentiam habuere, ut nihil horum quæ apud eos aguntur, sine memoria linqueretur: sed in publicis cōscriptionibus semper à uiris sapientissimis dicerentur. Græcorū uero regionē innumerae corruptiones inuasere, rerū memoriā delentes. Qui autem nouas cōstituentes cōuersationes, omnium se præesse credidere, sciāt quia etiā sero et uix naturam potuere agnoscere literarum. Nam antiquissimum
carum

Omnia
Græcorum
esse
noua.

earū usum habuisse creduntur à Phœnicibus, & à Cadmo se didicisse gloriantur: Sed neque illo tempore poterit aliquis demonstrare scruatam conscriptionem, neque in templis, neq; in publicis anathematibus: quando etiam de Troianis rebus, ubi tot annis militatum est, postea multa quæ ^{An Græci ante bellum Troianū literis sunt usi,} stio atq; cōtentio facta est, utrum literis usi sint. Et magis ueritas obtinuit, eo qd' usus modernarū literarū illis fuisset incognitus. Constat autē, quoniam apud Græcos nulla inuenitur absoluta conscriptio, poëmate Homeri uetustior: & hunc etiam post bella Troiana fuisse manifestum est. Et antē neq; hunc literis suum poëma reliquisse: sed cantibus memoria rescrutum, postea fuisse compositum, & propterea multam in eo cōspexi dissonantiam. Qui autē historias apud eos cōscribere tentauere, id est, hi qui circa Cadmū Milesiū, & Acusilaus Argiuus, & post hunc quicumq; alij fuisse referūtur, paululū tēpus Persicā apud Hellenicū militiā præcessere. Sed eos etiā qui de cœlestibus & diuinis primitus apud Græcos sunt philosophati, id est, Pherecidē Syriū, & Pythagorā, & Thaletē, omnes cōcorditer cōfiteantur, Aegyptiorū & Chaldeorū fuisse discipulos: & breuiter cōscripsisse, quæ à Græcis omnium antiquissima iudicātur, ita ut uix ea credāt ab illis fuisse conscripta. Quomodo ergo nō est irrationabile, ut tali facto uegetētur Græci, tanquā soli sciant uetera: & ueritatē eorū sub scrupulositate de antiquis, nō ab ipsis conscriptoribus facillime discant: qui neque firmiter scientes aliquid conscripsere, sed quod unusquisq; opinatus est, hoc studuit explanare. Vnde etiā libris suis alterutros arguunt, & ualde cōtraria ex rebus eisdē nō piget edicere. Sed ego uidebor me potioribus esse superflū, si explanare uoluero, quātis quidē locis Hellenicus ab Agesilao de genealogijs discrepat, & in quan-

tis Herodotum corrigit Acusilaus, aut quomodo Ephorus quidem Hellenicum in plurimis ostendit esse mendacem: Ephorum uero Timæus, Timæum, qui post illum fuisse, Herodotum uero cuncti: sed neque de singulis cum Antiocho & Philisto aut Callia Timæus concordare dignatus est. Neq; rursus de Atticis hi, qui Attidas conscripserunt: aut de Argolicis, qui de Argis historiam protulere, alterutros consecuti sunt. Et quid oportet dicere de ciuitatibus breuibusque rebus, quando de militia Persica, & his quæ in ea sunt gesta, tantum uiri probatissimi discordasse noscuntur? In multis autem etiam Thucydides tanquam fallax accusatur, licet scrupulosissimam secundum se historiã conscripsisse uideatur. Cause uero huius dissonantiæ multe forsitan & aliæ quærere uolentibus apparebunt. Ego uero duabus quas dicturus sum, maximam huius summam diuersitatis ascribo. Et quidem primum dico eam quæ mihi propior esse uidetur: id est, eo quod ab initio nõ fuerit studium apud Græcos, publicas de his quæ semper aguntur proferre conscriptiones. Hoc etenim præcipue & errorem & potestatem mentiendi posteris, uetus aliquid uolentibus scriptitare, concessit. Non enim solummodo apud alios Græcos publica conscriptio est neglecta: sed neque apud ipsos Athenienses, quos terrigenas esse dicunt: disciplineq; cultores, aliquid huiusmodi reperitur. Sed publicarum literarum antiquissimas esse dicunt leges, quæ à Dracone eis ex Phœnicibus sunt conscriptæ, ante modicum tempus tyrannidis Pisistrati. De Arcadibus autem in antiquitate gloriantibus, quid oportet dici? Vix enim isti & postea literis cruditi sunt. Cum ergo conscriptio nulla preponeretur, quæ & discere uolentibus edoceret, & mentientes argueret, multa inter alterutros conscriptores discor-

Causa
erroris
Græco-
rum.

Draconis
leges.
Arcades.

discordia generata est. Quoniam qui ad scribendū se præparabant, nō studium ueritatis exhibuerunt, licet hæc promissio semper habeatur in promptu: sed uerborum magis habere prolationem maximam. Et quemadmodum laudari se in hoc super alios æstimarent, ad hoc potius semet ipsos aptabāt. Aliqui uero ad fabulas sunt conuersi: aliqui autem ad gratiam, aut ciuitates laudantes aut reges: alij semetipsos ad accusandas causas aut conscriptores tradidere: in hoc se forte probabiles æstimantes, et omnino hoc agentes, quod historiæ nimis aduersum est, Veræ si- Veræ hi-
storiz in-
dicium. quidem historiæ indicium est, si de eisdem rebus omnes eadem dicant atque conscribant. Hi uero cum quedam aliter conscriberent quàm alij, tunc se putabant omnium ueraciores ostendi. Quapropter causas quidem uerborum et calliditatis eorum, credere nos græcis oportet, non autem de antiqua historiæ ueritate, et maxime de rebus propriæ uniuscuiusque provincie. Quoniam uero apud Aegyptios et Babylonios, ex longissimis olim temporibus circa conscriptiones diligentia fuit, quādo sacerdotibus erat iniunctum, et circa eas ipsi philosophabantur. Chaldei uero apud Babylonios: et quia præcipue Græcis immixti, usi sunt Phœnicijs literis, circa dispensationes uitæ, et cōmunium operum traditionem, dum cōsentiant omnes, tacēdum hoc puto. De nostris uero progenitoribus, qui eandem quā prædicti habuerunt in conscriptionibus sollicitudinem: desino dicere, etiam potiorē, pontificibus et prophetis hoc imperantes. Et quia usque ad nostra tempora cū multa integritate seruatum est, si oportet, audentius etiam seruabitur, conabor breuiter edocere: Nō enim solummodo ab initio probatissimos uiros, et inde placatione præparatos, ad hæc exercenda constituerunt, sed quatenus etiam

genus sacerdotum sine permixtione purumq; consisteret, prouiderūt. Oportet enim eum qui sacerdotum habiturus est, ex eiusdē gentis nasci muliere: & neque ad pecunias, neq; ad honores inspicere, & de hoc per antiquam lineam & multis testibus approbare. Quod scilicet agimus non solum in ipsa Iudæa: sed ubicunq; nostri generis constitutio reperitur, etiā ibi integritas ista seruatür circa nuptias sacerdotum: hoc est, in Aegypto & Babylonia, & quocunq; terrarum orbe quilibet de sacerdotum genere sunt dispersi. Mittunt enim in Hierosolymam cōscribētes à patre nomen nuptæ, & antiquorum progenitorum, quicunq; huius rei testimonia præbuere. Si autem bella proueniant, sicut iam crebro factum est, dum Antiochus Epiphanes ad nostrā uenisset regionē, & Pompeius Magnus, & Quintilius Varus, & præcipue nostris gesta temporibus, nunc hi qui de sacerdotibus supersunt, ex antiquis literis iterum noua conficiunt, & probant mulieres, quæ relinquantur. Non enim ad captiuas accedunt, alienigenarum consortia formidātes. Indiciū uero integritatis hoc maximum est: quia pontifices apud nos à duobus milibus annis denominati filij à patre conscripti sunt. His autē qui prædicti sunt, si quid præuaricentur; interdicitur ne uel ad altare accedant, uel alia sanctificatione fungantur. Recte siquidē, potius autem necessarie, cum neq; conscribendi potestas omnibus data, neque alia sit in discretionē discordia, sed solummodo prophetis, antiquissima quidem & ueterrima, secundum inspirationem factam à deo cognoscentibus: alia uero secundum se, sicuti sunt facti palam, conscribentibus, infiniti libri non sunt apud nos discordantes & sibimet repugnantes: sed solummodo duo, & uiginti libri, habentes temporis totius conscriptionem: quorum iuste fides admittitur.

Sacerdo
tale ge-
nus an-
notatū.

titur. Horum ergo quinque quidem sunt Moseos qui natiuitates continent: et humane generationis traditionem habent usque ad eius mortem. Hoc tempus de tribus milibus annis paululum minus est. A morte Moseos usque ad Artaxerxem Persarum regem, qui fuit post Xerxem, prophetae post Mosén, et quae secundum nos sunt gesta conscripserunt in tredecim libris. Reliqui uero quatuor hymnos in deum, et uitae humane noscuntur pignora continere. Ab Artaxerxe uero usque ad nostrum tempus singula quidem conscripta, non tamen priori simili fide sunt habita, eo quod non fuerit certa successio prophetarum. Palam namque est ipsis operibus quemadmodum nos proprijs literis credimus: tanto namque seculo iam praeterito neque adiacere quicquam aliquis, nec auferre nec transfformare praesumpsit. Omnibus enim insertum est, mox ex prima generatione Iudaeis haec diuina dogmata nominare, et in his utique permanere: et propterea, si oporteat mori libenter. Iam itaque multi captiuorum frequenter tormentis affecti sunt, et mortes uarias in theatris sustinere, ne ullum uerbum contra leges admitterent, aut conscriptiones habitas uiolarent. Quis Graecorum aliquid tale perpeffus est? quando neque fortuitam sustinere lesionem uolunt: licet omnia apud eos scripta destruantur. Verba enim haec esse putant secundum conscribentium uoluntates exposita. Et hoc iuste etiam de antiquis sapiunt, quoniam aliquos nunc quoque uident praesumetes de his rebus conscribere, quibus neque ipsi interfuere, neque credere sciētibus acquiescunt. Denique de bello quod apud nos cōtingit nuper, quidam historias conscribentes adiderunt: dum neque ad ea loca uenerint, neque in proximo rerum gestarum fuerint. Sed ex auditu quaedam pauca componentes, impudēter semetipsos uidentur historiae nomine iactitare.

Apocri-
phi li-
bri.

Ego uero & ex omni bello, & quæ ibi particulariter gesta sunt, uerâ descriptionem feci: dum ipse rebus omnibus interfuerim. Dixit etenim apud nos Galileorum eram, donec fuit defendendi facultas. Contigit autem ut caperer à Romanis: & habentes me Vespasianus & Titus in custodia, uniuersa semper inspicere faciebant. Primo quidē uinctus, postea uero solutus cum Tito ab Alexandria propter obsessionē Hierosolymorum directus sum. Eo tempore nihil est gestum, quod meam potuisset latere notitiam. Nam uidentis Romanorum exercitum, uniuersa sub diligentia describebā. Et ea quæ nunciabantur ab his qui semetipsos trahebant, ego solus integrius intelligēs disponebam. Deinde Rome tempus uacationis habens, omnium iam negotio preparato usus aliquibus cooperantibus mihi propter eloquentiam Græcam rerum eruditionem exhibui. Tantâq; mihi securitas affuit ueritatis, ut primos omnium imperatores belli Vespasianum & Titum, testes non expauescerem. Primum nanq; illis obtuli libros. & post illos multis quidē Romanorum qui bellis interfuer. Plurimis uero nostrorum eos etiam uenundauī, qui Græca sapientia uidebantur imbuti, quorum est Iulius Archelaus, Herodes honestissimus, & ipse admirabilis rex Agrippa. Isti siquidē uniuersi testimonium perhibuere: quia ueritatem diligens excolui: nō reprimens forsitan aut tacens, si quid gestorum per ignorantiam aut per gratiam commutauī, aut prætermisi. Quidam uero prauī homines derogare meæ historiæ sunt conati, tanquam in scholis adulescentium propositum exercētes, & accusationis inspiratæ atq; detractionis facientes opus, cum oporteat illud sciri, quia quod conuenit promittentem alijs rerum ueracium traditionē, ipsum prius hæc nosse certissime, aut rebus gestis adherēdo, aut ab scien

ab scientibus consulendo. Quod ego precipue circa utrūque me credo fecisse negotium. Antiquitatis nanque libros (sicuti dixi) ex uoluminibus sacris interpretatus sum, cum essem genere sacerdos, et participarem illarum sapientiā literarum. Historiam uero belli conscripsi, multarum quidem actionum ipse operator, plurimorum uero inspector existens: et omnino eorum quae dicta uel gesta sunt, nihil ignorans. Quomodo ergo non procaces quilibet existimabit eos, qui aduersum me nituntur de ueritate contendere? Qui licet imperatorum commenta legisse dicuntur, non tamen nostrorum repugnantium rebus interfuere. De rebus itaque necessariam feci descriptionem, significare uolēs facultatem eorum, qui historiam scribere compromittunt. Et sufficienter, sicuti reor, palam faciunt, quia cōscriptio rerum apud Barbaros potius solennior, quā apud Græcos est. Volo palulum primitus disputare aduersus eos, qui contendunt nouellā esse nostrā conuersationem, eo quod nihil de nobis (ut aiunt illi) dictum sit à conscriptoribus Græcis: Deinde testimonia antiquitatis ex aliorum literis exhibebo: et eos qui nostri blasphemāt generi, nulla ipsi ratione blasphemare monstrabo. Nos igitur neque regionem maritimam habitamus, neque mercimonijs cōgaudemus, neque per hoc alterutris peregrinationibus fatigamur. Sed quidem nostrae ciuitates procul à mari posita, regionemque uberrimam possidentes, in ea assidue laboramus, precipue circa filiorum nutrimenta studentes, legūque custodiam: et traditionem pietatis, totius opus uitae necessarium iudicamus. Cum adsit igitur his, quae praedicta sunt, conuersationi nostrae etiā uita remotior, nihil fuit in antiquis temporibus quod faceret nobis permixtionem Græcorum, sicut Aegyptijs mercimonia, quae ab eis reijciuntur, et ad eos

iii s rursus

rursus introducuntur. Et iterum habitatoribus Phœnicie
 maritime, studentibus circa cōtractus, atque negotia amo=
 re pecunie requisita. Sed neq; circa latrocinia, sicut quidā
 alij uacauere, aut amplius habere cōcupiscentes patres no=
 stri ad bella cōuersi sunt, licet regio nostra multa milia ui=
 rorū fortiū possideret. Phœnices ergo propter negotia ad
 Græcorum prouinciā nauigantes, repente sunt agniti, et
 per illos Aegyptij, et omnes à quibus ad Græcos honorē
 deuehebant, immensa maria proscindētes. Medi uero post=
 ea atq; Persæ palām in Asia regnauerunt, et usque ad alte=
 ram Epirum Persæ militauerunt. Thraces autem propter
 uicinītatē in Scythiam, ab his qui Pontū nauigāt, cogniti
 sunt: et omnino uniuersa iuxta mare, uel oriētale uel hespe=
 rium habitantes, aliquid conscribere uolentibus cogniti fa=
 cti sunt. Qui uero superius habitabant, et procul à mari,
 multis sunt temporibus ignorati. Et hoc apparet etiā cir=
 ca Europam contigisse: quādo de Romanorū ciuitate tam
 longo tempore adepta potestate, tantāsque causas belli con=
 ficiente, neque Herodotus, neque Thucydides, nec ullus
 qui fuit cum istis, fecit aliquā mentionē: Sed sero tandē ex=
 uix ad Græcos potuit eorū uenire notitia. De Gallis enim
 et Iberis sic ignorauere hi, qui putātur subtilissimi cōscri=
 ptores, quorum est Ephorus, ut unā ciuitatem esse arbitra=
 rentur Iberos, qui tantam partem hesperiae terrae noscūt
 inhabitare. Et neque mores eorum, qui fiunt apud eos, uel
 qui dicuntur, tanquam sic utentibus referre præsūmūt. Can=
 sa uero ignorantiae ueritatis est, eo quod procul abessent.
 Ut autem falsa conscriberent, eoque uellent uideri aliquid
 amplius ab alijs retulisse. Quomodo ergo mirari decet, si
 neque nostra gens plurimis erat certa, neque ad scribē=
 dum de se aliquā dedit occasionē: et ita cōstituta procul à
 mari,

mari, & ita conuersim deliberans? Pone igitur nos argu-
 mento uti uelle Græcorum, quia nō est genus eorum anti-
 quum, eo quod neque in nostris uoluminibus de eis sit ali-
 quid dictum: nōne omnino deridebunt causas huiusmodi à
 me prolatas, & testes uicinæ regionis adducent antiquita-
 tis suæ? Igitur ego hoc conabor efficere: Aegyptijs &
 Phoenicibus præcipue testibus utar, cum nullus eorum po-
 tuerit tanquam falsum accusare testimoniū. Et uidetur ma-
 xime circa nos inimici in cōmuni quidem omnes Aegyptij,
 Phoenicum uero Tyrij: De Chaldaeis autē nequaquam hoc
 dicere potero, quoniā & generis nostri principes consti-
 tuti sunt, & propter cognationem in conscriptionibus suis
 meminere Iudeorum. Cum uero fidē de his præbuero, &
 blasphemias falsas ostendero, tunc etiā Græcorum cōscri-
 ptiores memorabo, qui Iudeorum fecere memoriā: ut neq;
 huiusmodi occasio relinquatur in Iudæis nobis faciendæ cō-
 tentionis. Inchoabo autē primitus à literis Aegyptiorum,
 quas nō arbitrantur commendare quæ nostra sunt. Mane-
 thon itaque genere uir Aegyptiorū, Græca disciplina par-
 ticipatus, sicuti palam est (scripsit enim uoce helladica) pa-
 ternæ religionis historiam ex sacris (sicuti ait ipse) interpre-
 tatus libris, frequenter arguit Herodotum, in Aegyptiacis
 ignoratione mentitum. Ipse quidem Manethon in secun-
 do Aegyptiacorum hæc de nobis scripsit. Ponā uero etiā
 sermonem eius, tanquam testimoniij iure prolatum: Hono-
 rabile nomen sub hoc, nescio quomodo, deus inspirauit:
 & præter spem ex partibus orientalibus homines genere
 ignobiles, adepta fidutia in prouincia castrametati sunt.
 Et facile ac sine bello eam potentēque ceperunt: & prin-
 cipes eius alligantes, de cætero ciuitates crudeliter incen-
 dēre: & deorū templa uertēre. Circa omnes uero prouin-
 ciales

Quibus
 testibus
 usus
 sit.

ciales inimicissime usi sunt, alios quidem perimentes, aliorum uero et filios et coniuges ad seruitutem redigentes: nouissime uero et unum regem ex se fecere, cui nomen Sualitis. Hic in Memphidem ueniens, superiorem inferioremque prouinciam diuidens, castra in opportunis relinquens locis, maxime etiam partes muniuit orientales, prospiciens, quoniam Assyrij aliquanto plus ualentes, erant desideraturi regnum eius inuadere. Inueniens autem in Nomoto Suati ciuitatem opportunitissimam, positam quidem ad orientem Buastitis fluminis: quae appellabatur à quadam antiqua theologia Auaris. Hanc fabricatus est, et muris maximis communiuit, collocans ibi multitudinem armatorum, usque ad ducenta quadraginta milia uirorum eam custodientium. Hic autem mensis tempore ueniebat, tam ut frumenta meteret, et mercedes exolueret, quam ut armatos pro terrore extrancorum diligenter excitaret. Qui cum regnasset decem nouem annis, uita priuatus est. Post hunc autem regnauit alter quatuor et quadraginta annis, Baon nomine. Post quem alter Apachas, sex et triginta annis, et mensibus septem. Deinde et Aposis, unum et sexaginta: et Sammas, quinquaginta, et mense uno. Post autem omnes, Ases nouem et quadraginta, et mensibus duobus. Et isti quidem sex apud eos fuere primi reges, debellantes semper, et maxime Aegypti radicem amputare cupientes. Vocabatur autem omne genus eorum Sefos, hoc est, reges pastores. Sc enim secundum sermonem sacrarum linguarum, regem significat: Sefos uero pastorem siue pastores, secundum sermonem communis eloquii, et tantum compositum inuenitur. Hyesos quidem uero dicunt eos Arabas esse. In alijs autem exemplaribus non reges significari comperi per appellationem Hyc: sed è diuerso captiuos declarari, neque pastores. Hyc enim rursus Aegyptiaca

Aegyptiaca lingua, & hoc quādo pingui sono profertur, captiuos apertos significat: & hoc potius uerisimile mihi uidetur, & historiae antiquae conueniens. Hos ergo quos praediximus reges, & eos qui pastores uocabantur, & qui ex eis fuere, obtinuisse Aegyptum ait annis undecim & quingētis. Post hac autē regū Thebaidis & alterius Aegypti, factā dicit super pastores inuasionē, & bellū maximum & longeuū eis illatū. Sub rege uero cui nomē erat Aliffragmathosis, uictos dicit pastores, & alterā quidē uniuersam Aegyptum perdidisse. Inclusos autē in locū habentē mensuram terrae ulnarum undecim milium, cui loco nomen est Auarim: Hunc Manethon dicit omnē maximo muro atque robustissimo circundēdisse pastores, quatenus & omnem possessione in munitam haberent, simul & praedam suam. Filium uero Aliffragmathoscos Themusim, dicit conatū quidem eos per obseſionem capere fortiter, cum quadringentis octoginta milibus armatorum in eorum muris excubuisse. Cum uero obseſionem desperasset, pacta cum eis fecisse, ut Aegyptū relinquentes, quō uellent innoxij omnes abirent. Illos uero his promissionibus impetratis, cū omni domo & possessionibus non minus ducenta quadraginta milia numero, ex Aegypto per desertum in Syriam iter egisse: & metuentes Assyriorum potentiam (tunc enim illi Asiam obtinebant) in terra quae nunc Iudaea uocatur, ciuitatem edificasse, quae tantis milibus hominum sufficere posset, eamq; Hierosolymam uocasse. In alio uero quodam libro Aegyptiacorum Manethon hanc ipsam gentem, id est, qui uocitabantur pastores, in sacris suorum libris captiuos ascriptos rectissime dixit. Nā antiquis progenitoribus nostris pascere mos erat: & pascualem habentes uitam, uocabantur ita pastores. Sed & captiui non
irratiō=

Ex Aegyptiorum
historijs.

irrationabiliter ab Aegyptijs dicti sunt: quoniam progenitor noster Ioseph, dixit ad regem Aegyptiorum, se esse captiuū: & fratres in Aegyptum postcrius euocauit, rege præcipiente. Sed de his quidem in alijs examinationē subtilius faciemus. Nunc autē huius antiquitatis producam testes Aegyptios, rursumq; quomodo se habeant uerba Manethonis circa ordinē temporū aperte describam: sic enim ait: Postquam egressus est ex Aegypto populus pastorum ad Hierosolymā, expulsor eorum rex Themusis, regnavit post hæc annis uiginti quinque, & mensibus quatuor, & defunctus est. Assumpsit regnum filius Chrebron annis tredecim: Huius autē Amenosis, annis uiginti uno, & mēsis nouē. Misris autē xij. & mensibus ix, Misranthusis uiginti quinque, & mensibus decē. Musis autē nouē, & mensibus octo. Amenosis uero xxx. & mensibus x. Orus uero xxx. & mensibus quinque. Huius autem filia Acenchies, xij. & mense uno. Rathotis uero frater nouē. Acenchridis autem duodecim, mēses tres. Armes uero quatuor, & mense uno. Armesis autē unū, & menses quatuor. Armesismianus uero sexaginta sex, & mēses duos. Amenosis nouēdecim, & mēses sex. Sedhoſis autē equestrem & nauale uirtutē habens, fratrem quidem Armen procuratorē Aegypti cōstituit, & omnē ei aliam regalem contulit potestātē: tantūmodo autē diademate uti prohibuit, & ne reginam matrē filiorū opprimeret imperauit, & ut abstineret etiā ab alijs regalibus concubinis. Ipse uero ad Cyprum & Phœnicem, & rursus contra Assyrios atque Medos castrametatus, uniuerſos quidem, alios ferro, alios sine bello terrore magno uirtutis sibimet subiugauit. His uero felicitatibus eleuatus, confidentius incedebat, orientales urbes ac prouincias subuertēdo: multoq; tempore procedente Armes, qui in Aegypto fuerat

fuerat derelictus, omnia contraria quæ cum frater agere monuerat, sine timore faciebat. Nam & reginā uiolenter abiecit, & alijs cōcubinis sine parcitate iugiter miscebatur: suusq; ab amicis utebatur & diademate, & rebellabat fratri. Is uero qui constitutus erat super sacra Aegyptia, scribēs librū, Sedhoſi direxit, & cuncta significans, & quia rebellaret ei suus frater Armes. Qui repēte ad Pelusiū destinauit, & propriū tenuit regnū. Prouincia uero uocata est ex eius nomine Aegyptus. Dicit enim quia Cethos Aegyptus uocabatur, Armes autē frater eius Danaüs. Hæc equidē Manethon. Palam uero est, ex prædictis annis tempore cōputato, quia hi qui uocabantur pastores, id est, nostri progenitores, ex Aegypto liberati, antè tres & nonaginta atq; trecentos annos hāc prouinciā inhabitauere, quā Canaus ad Argos accederet: licet hunc antiquissimū Argiui esse cōfidant. Duas igitur res Manethon maximas pro nobis Aegyptijs literis protestatus est. primā quidem, quia aliūde ad Aegyptū: deinde gressus eorum exinde, ita temporibus antiquissimū, ut penè mille annis bellū præcedat Iliacum. In his autē, in quibus Manethon nō Aegypti literis, sed (sicut ipse cōfessus est) ex fabulis quorundā, sine nomine quodam adiecto, postea particulariter hæc redarguam, ostendens ea sine uerisimilitudine esse mēdacia. Sed uolo ab istis rursus migrare ad ea, quæ apud Phœnicas de nostro genere conscripta, & eorum testimonio declarata sunt. Itaq; apud Tyrios multorū annorum publicæ literæ, & conscriptiones diligētissime custoditæ, ex his quæ apud eos facta & inuicem gesta noscuntur, quæ tamen memoria digna sunt. Inter hæc ergo cōscriptum est, quia in Hierosolymis edificatum est templum à Salomone rege, ante annos penè centū quadragintatres, & menses octo, quā

Tyrij

Tyrij Carchedonem fabricauere. Descripta uero est apud illos constructio templi nostri. Hiramus enim Tyriorum rex, amicus erat regis nostri Salomonis, paternis amicitijs ei deuinctus. Is ergo munificentiam suam exhibens ad claritatem fabricæ, præbuit Salomoni auri quidem uiginti et centum talenta: incidensque pulcherrimam syluam in monte, qui Libanus nuncupatur, ad cameram destinauit ei. Quem redonauit quidem Salomon alijs quidem multis rebus, sed etiam terra Galilææ regionis, quæ Zabulon uocatur. Præcipue autem eos ad amicitias sapientiæ concupiscentia cōuocauit. Propositiones enim soluendas alterutris dirigeabant, et melior in his Salomon erat, et in alijs sapientior apparebat. Hactenus uero seruantur apud Tyrios epistolæ multæ, quas illi scripsere adinuicem, pro qua re liber est à me compositus literarum à Tyrijs dictarum. Vnde etiam testem producam Dionem, qui apud Phœnicum historias integerrime approbatus est. Igitur in Phœnicijs historicis hoc modo scribit: Abybalo moriente, filius eius Hiramus regnauit. Hic partis orientalis ciuitates ampliauit, et orbem potiore fecit: et Olympij Iouis templum destruens, terræ coequans locum medium moenibus urbis adiunxit: et aureis anathematibus exornauit. Ascendens autem in Libanum, syluas incidit ad templorum ædificationem. Regem uero Hierosolymorum Salomonem misisse dicunt ad Hiramum quedam ænigmata, et poposcisse ab eo solutionem, adiiciens, ut qui non posset discernere, pecuniam soluenti persolueret: confessumq; Hiramum, non se posse persolvere propositas questiones, multis pro expensis faciendis pecunijs condemnatum: Deinde Abdemonum quendam, uirum Tyrium, propositas soluisse questiones: ipsumq; alias proposuisse, quas

quas si nō solueret Salomon, multas rursus pecunias Hiram regi conferret. Dion igitur hoc modo de predictis testimonium perhibuit nobis. Sed post hūc producam quoq; Menandrum Ephesium. Is enim singulorum regum actus ^{Menander Ephesus.} conscripsit apud Græcos et Barbaros, studens ex prouincialibus uniuscuiusque locis literis, historię ueritatem pandere. Scribens enim de his qui in Tyro regnauere, et deinde ueniens ad Hiramum regem, sic ait: Moriēte uero Abubalo, successit in eius regno filius eius Hiramus, qui uixit annis trigintaquatuor. Hic statuit ualde locum latissimum, aureamque columnam Iouis in templo reposuit: et ad syluam lignorum proficiscens, abscidit de monte, qui Libanus appellatur, ligna cedrina ad tegmina facienda temploriam. Deuouensque antiquiora templa, sanum edificauit Herculis. Fecit erectionem mense Peritio, castraque mouit aduersus* Tyticos, minime tributa reddentes: quos ^{As Eucheos.} etiam subdens sibimet, denuo remcauit. Sub hoc fuit Abdomus puer iuuenis, qui semper parabolas superabat, quas Salomon Hierosolymorum rex destinabat. Supputatur uero tempus ab hoc rege usque ad constructionem Carchedonis, hoc modo: Moriente Hiramo successit in eius regno Balbaxerus filius. Qui cum uixisset annis quadragintatribus, septem regnauit annis. Post hunc Abdatratus filius, cum uixisset annis uiginti, regnauit nouem: Hunc filij matricis eius quatuor peremere: quorum senior Metusastartus filius Leastrati regnauit. Qui cum uixisset annis quadragintaquatuor, regnauit annis duodecim. Post hunc frater eius Astarimus: et hic uiuens annis quatuor et quinquaginta, regnauit annis nouem, et peremptus est a fratre Pellete: qui suscipiens regnum, mensibus imperauit octo, cum uixisset annis quinquaginta. Hunc peremit,* Tytho- ^{As Ioathabalus}

balus Hastarthe sacerdos: qui cum uixisset annis quadraginta octo, regnavit annis trigintaduobus. Huic successit Badexodus filius: qui cum uixisset annis xlv. regnavit sex. Huic successor factus est Mettinus filius qui cum uixisset trigintaduobus, nouem regnavit annis. Huic successor fuit Pygmalion, qui annos egit in sua uita quinquaginta sex, ex quibus xl. tenuit principatum. Huius regni anno septimo, soror Dido in Lybia ciuitatem edificauit Carchedonem. Colligitur etiam tempus à regno Hiram usque ad edificationem Carchedonis, annorum centum quinquagintaquinque, et mensium octo. Quum uero duodecimo anno huius regni, in Hierosolymis edificatum est templum, sit ab edificatione templi usque ad constructionem Carchedonis tempus annorum centum quadragintatrium, mensium octo. Testimonio siquidem Phenicum quid amplius oportet apponi? Cernitur ipsa ueritas fortiter approbata, et multo clarius apparet: quoniam præcedit constructionem templi, progenitorum nostrorum ad prouinciam hanc aduentus. Cum enim eam uniuersam bello tenuissent, tunc autem templum edificare coepere: et hæc aperte ex literis sacris etiam à me in antiquitate manifestata sunt. Nunc itaque sunt dicenda ea, quæ apud Chaldeos noscuntur esse conscripta, et de nobis ad historiam sunt delata. Quæ multam habent concordiam cum nostris uoluminibus etiam de alijs rebus. Testis autem horum est Berosus, uir genere quidem Chaldeus, notus autem eis, qui doctrinæ eruditionique congaudent. Quoniam de astronomia et de Chaldeorum philosophia ipse Græcas conscriptiones exposuit. Igitur Berosus antiquissimas secutus historias, de facto diluij, et hominum in ea corruptione, sicuti mos est, ita conscripsit. Simul et de arca, in qua generis nostri princeps erutus est, deue

Ex Histo-
rijs Chal-
dæorū.

Berosus.

est, deuecta scilicet ea in summam montium Armeniorū. Deinde scribens eos qui ex Noë progeniti sunt, et tempus eorum adiiciens, usque ad Nabulassarum peruenit, Babyloniorū et Chaldeorum regem, et huius actiones exponens ait: Quemadmodum misit in Aegyptum ad nostram terram filium suum Nabuchodonosor, cum multa potētia: qui dum rebellantes eos inuenisset, omnes suo subiecit imperio: et templum in Hierosolymis cōcremauit: cunctūque generis nostri populum auferens, migravit in Babylonem. Vnde ciuitatem contigit desolari annis septuaginta, usque ad Cyrum regem Persarum. Dicit autem quia tenuerit Babylonius Aegyptum, Syriam, Phoeniciam, Arabiam, uniuersos priores Chaldeorum Babyloniorum reges actionibus suis excellens. Ipsa uero uerba, quæ Berosus protulit, hoc modo dicta, necessario proferenda sunt. Audiens autem pater eius Nabulassar, quia satrapa constitutus in Aegypto et Syria inferiore et Phoenicia rebellaret, cum non ualcret iam ipse labores ferre, tribuens filio suo Nabuchodonosor etate ualentem partem quādam exercitus, super eum misit. Nabuchodonosor autem cum satrapa desertore congressus, prouinciā quæ ab initio eorum fuerat, ad proprium reuocauit imperium. Eodem uero tempore, contigit patrem eius Nabulassarum, cum ægrotasset, in Babylonia ciuitate defungi, qui regnauit annis uigintiuno. Nabuchodonosor autem non post multum tempus mortem patris agnoscens, et negotia Aegyptiaca disponēs, reliquā prouinciā, et captiuos Iudeorū, et Phoeniciam atque Syrorum, qui in Aegypto fuerant, commendans quibusdā amicis, ut cum magna uirtute et reliqua utilitate deueherentur ad Babyloniā, ipse cum paucis aggressus per desertum in Babyloniā uenit: reperiēsque cuncta à Chaldeis dispensari,

kkk 2 serua

seruationque regnum ab optimatibus eorum, dominus factus totius paterni principatus, captiuus quidem aduenientibus præcepit habitacula in opportunissimis Babylonie locis edificare: ipse uero de belli manubijs templum Beli, et reliqua loca munificentissime nimis exornans, et antiquam ciuitatem, et alteram extrinsecus adiiciens, cogitans quatenus nequaquam possent obsidentes fluium conuertere, et ad ciuitatem accedere, tres quidem in interiori ciuitate per circuitum porticus, tres uero exteriori constituit. Quarum alias ex cocto latere et bitumine, alias uero ex ipso latere fecit: et largissime muniens ciuitatem, portasque diuina pulchritudine comens, superedificauit paternis regalibus alia regalia, celsitudinem illorum multo ualde præcedentia: quorum ornatum exponere ualde longissimum est. Veruntamen sciendum, quoniam hæc maxima atque superba ultra credulitatem rei, sunt perfecta diebus quinque et decem. In his ergo regalibus lapideas munitiones celsas edificauit: et aspectum montibus similem reddens, etiam ex arboribus uniuersis plantationes exhibuit. Fecit quoque hortum quod suspensile uocabatur: eo quod eius desideraret huiusmodi qualitatem nutritam in Medie locis. Hæc itaque retulit de prædicto rege: et multa super hæc in libro Chaldaicorum, in quo culpam conscriptores Græcos, quasi unam arbitratos, à Semiramide Assyriam Babylonem edificatam, et mira opera ab illa circa eam fuisse constructa, false conscripsisse dicens. Et ipsam quidem Chaldeorum conscriptionem fide dignam pudori existimandum est, quando cum archiuis Phœnicum concordare uidentur, quæ ex Beroso conscripta sunt de rege Babyloniorum: quoniam et Syriam et uniuersam Phœnicem ille subuertit. In his quoque consonat et Philostratus in historijs, dum Tyrie meminit obsessionis;

obsessionis: & Megasthenes in quarto Indicorum: ubi declarare contendit, prædictum regem Babyloniorum, Herculem fortitudine & actuum magnitudine præcessisse. Dicit enim eum & maximam Libiæ partem, & Iberiam subueruisse. Quæ uero de templo Hierosolymorum relata sunt, quia & concrematum est pugnantis Babylonijs, & coepit rursus edificari Cyro tenente Asiæ principatium, ex dictis Berosi declaramus. Sic enim in tertio libro dicit: Nabuchodonosor itaque posteaquam inchoauit prædictum murum, incidens in languorem, de uita migravit, cum regnasset annis tribus & quadraginta. Huius regni dominus est effectus filius eius * Helmaradochus, propter iniquitates & luxurias passus insidias à marito sororis suæ * Niri glisso ^{Amilma thapacus.} ri peremptus est, cum duobus regnasset annis. Quo defuncto, sumens regnum, qui ei fecit insidias, Niri glissoris, ^{Niri glissoris.} annis regnauit quatuor. Huius filius * Laborosardochus, ^{Labosfordarchus.} principatium quidem tenuit puer existens mensibus nouem. Insidias uero passus, eo quod nimis apparet malorum esse morum, ab amicis extinctus est. Hoc itaque pereunte, conuenientes hi qui fecerant insidias, illi communiter regnum imposuere Nabonido cuidam, qui erat ex Babylone ex eadem gente. Sub hoc muri circa fluuium Babylonie ciuitatis ex latere cocto & bitumine sunt ornati. Cumque regnum eius esset in anno septimodecimo constitutum, egressus Cyrus ex Perside cum multa uirtute, uniuersam Asiam subuerrens, impetum fecit ad Babyloniam urbem. Sentiens autem Nabonidus inuasionem eius, & occurrens cum exercitu suo, atque congressus pugna uictus, & cum paucis fugatus, inclusus est in Borshippensium ciuitate. Cyrus autem Babyloniam comprehendens, & deliberans exteriores muros deponere ciuitatis, eo quod nimis uideretur munita, & esset

ad capiendum ualde difficilis, reuersus est ad Borsippum, Nabonidum instanter expugnaturus. Nabonido uero obsessionem non ualente perferre, sed primitus supplicante, usus clementia Cyri, & dans ei habitaculum in Carcamone, expulit eum à Babylone. Nabonidus itaque reliquam uitæ tempus in illa prouincia conuersatus est: Hæc concordant cum nostris. Scriptum nanque in eis est, quia Nabuchodonosor octauodecimo regni sui anno, templum nostrum ad desolationem usque perduxit, & fuit exterminatum annis septem. Secundo uero anno regni Cyri fundamentis depositis, rursus secundo regni Darij anno perfectum est.

Ex Phœ-
nicū hi-
storij.
Ab Io-
thabalo.

His prolatis, adijciam etiam Phœnicum historias: nō enim probationum abundantia relinquenda est: est enim diuina ratio in illis annorū: sic enim habent: Sub rege* Thobolo, Nabuchodonosor obsedit Tyrum annis tribus & decem. Post hunc regnauit Baal annis decem. Post hunc iudices constituti sunt, & iudicare ijdem. Hinc Nibalus Nabasei, mensibus duobus: Chelbis Addei, mensibus decem: Abalus pontifex, mensibus tribus: Mittinus & Gerastratus Abdilimi iudices, annis sex: inter quos regnauit Bala-torius anno uno: quo moriente, mittentes euocauere Metalum ex Babylone, & quatuor regnauit annis. Eo quoque moriente, euocauere fratrem eius Ironium qui regnauit annis uiginti. Sub hoc Cyrus Persarum habuit potestatem. Quapropter omne tempus est annorum quinquagintaquatuor, & mensium trium. Septimo siquidem anno regni sui Nabuchodonosor cœpit obsidere Tyrum. Quartodecimo autem anno regis Ironij, Cyrus Persarum tenuit principatū. Consonāt igitur quæ de templo scripta sunt à Chaldeis ac Tyrijs, cum literis nostris. Manifestum uero & sine contentione testimonium est, de prædicta nostri gene-
ris

ris antiquitate: & his siquidem qui non ualde contendunt, sufficere iudico quæ præmissa sunt. Oportet autem non cre-
 dentibus barbaricis conscriptionibus, sed solis Græcis fidem
 habendam esse dicentibus, adhuc multos exhibere testes,
 etiam Græcos, sciētes nostrum genus, & opportuno tem-
 pore eorum habentium mentionem. Pythagoras igitur
 Samius, cum sit antiquus quidem ætate, sapientia uero &
 diuina pietate philosophos omnes excellens, non solum
 quæ nostra sunt agnouisse manifestum est, sed etiam zela-
 tus ea ex multis apparet. Et eius quidem conscriptio nul-
 la reperitur. Multi tamen de eo retulere, quorum insi-
 gnior est Hermippus, uir circa omnem historiam diligen-
 tissimus indagator. Refert itaque in primo Pythagoræ li-
 bro, quia Pythagoras uno confabulatorum suorum defun-
 cto, nomine Chalciphonte, genere Crotoniate, illius ani-
 mam dicebat secum degere die noctūque: & quia præcipe-
 ret, ut non transiret de loco, unde asinus onus portaret, &
 ab aqua seculenta semetipsum abstineret, & ab omni bla-
 sphemia recederet. Deinde sequitur: Hæc autem agebat
 atque dicebat, Iudeorum & Tarsensium opiniones imi-
 tatus ac transferens. Dicitur enim, quia uere ille uir mul-
 tas Iudeorum leges in suam transtulit philosophiam. Fuit
 autem etiam per ciuitates non ignota olim gens nostra: &
 multe nationes ad quas trāsijt, etiam zelum eius habuere.
 Quod manifestat Theophrastus in his, quæ scripsit de le-
 gibus. Ait enim quia prohibēt Tyriorum leges, peregrino
 sacramento iurare. Inter sacramētum quibusdam alijs etiā
 iusiurandum, quod corban appellatur, enumerat: & apud
 nullum hoc inuenitur iuramentum, nisi apud Iudeos so-
 los: qđ interpretatur ex Hebraica lingua, significat enim
 domum. Verum neque Herodotus Alicarnasseus nostram

Ex scri-
ptoribus
Græcis.

Pythago-
ras.

Hermip-
pus.

Theo-
phrastus.

Herodo-
tus Ali-
carnas-
seus,

ignorauit gentem, sed quodammodo eius meminisse cognoscitur. De Cholcis enim referens, in secundo libro sic dicit: Soli autem inter omnes Colchi, & Aegyptij, & Aethiopes, uerenda ab initio circuncidunt. Phoenices uero & Syri in Palestina confitentur hoc ab Aegyptijs didicisse. Syri autem, qui circa Thermodoontem & Parthenium fluiuium commorantur, & Astygitones, à Cholchis dicuntur nuper didicisse. Hi nanque sunt inter homines soli qui circunciduntur: & isti sicut Aegyptij facere uidentur. De Aegyptijs autem, & Aethiopibus dicere nō possum, utrū alteri ab alteris didicere. Dixit ergo Syros qui in Palestina sunt circuncidi. Omnium autem qui habitant Palestinam, soli Iudei circunciduntur. Quod de eis agnoscens & Cyrillus, antiquus poëta, meminit hoc modo de gente nostra dicens: Quia castrametati sunt nostri maiores cum Xerxe Persarum rege apud Hellada: & dinumerans uniuersas gentes, nouissimam nostram posuit, ita dicens: Postremum uero transibant genus mirabile uisione, linguam quidem plenissimam ope proferentes. Habitantes autem in solis montibus, ubi palus amplissima est. Iuuenes capillis subrotunditate detonsis, super equos erectos habentes uultus, & quasi fumo siccatos. Palam ergo est, sicut arbitror, quia nostri meminerit, eo quod & mōtes in nostra regione sunt cōstituti, in quibus habitamus, & palus, q̄ dicitur Asphaltes, id est, bituminalis. Hæc enim inter omnes palus in Syria latior atq; maior est. Et Cyrillus quidē cū ita meminerit, Iudeos scisse dignoscitur: quē qualibet cū legerint admiratur, non calumniosi Græcorū, sed sapientia summa cōspiciui. Clearchus enim Aristotelis discipulus, & ex peripatetico philosophorum nulli secūdus, in primo libro de somno, dicit Aristotelem doctorem suum de quodam uiro Iudeo ita refer

Cyrillus
poeta.

referre, & ipsi Aristoteli eundem sermonē ascribit, quod ita conscriptum est: Sed alia quidē longum est dicere. Quæ uero habere potuerāt illius admirationem quandam atque philosophiam, ea duco operæpretium referre. Et Hyperochides: ueneranter, inquit, audire desideramus uniuersi. Porro secūdū præcepta Aristotelis, inquit, rhetorica, cuius genus primitus trāseamus, ne reluctemur doctoribus præceptorū. Dic, inquit, Hyperochides, ita si placet. Ille igitur genere quidem Iudæus erat, ex inferiori Syria: qui sunt ex propagine philosophorū Indorum, uocantur (ut aiūt) philosophi, apud Indos Calani, apud Syros autem Iudæi nomen accipientes à loco. Locus enim ubi habitant, appellatur Iuda. Nomen uero eorū ciuitatis ualde difficile est: uocant enim eā nomine Hierosolymam. Is igitur homo multos hospitio recipiens, & de superioribus ad marina descēdens, grauiſsimus erat non solum eloquio, sed etiam animo. Et tunc nobis de gentibus apud Asiam, quum diuinus homo uenisset ad ea loca, confabulari cœpit nobiscum: & cum alijs scholasticis eorum sapientiam tentans, cūmque multi cruditorum congregarentur, tradebat potius aliquid. Habebat, ait Aristoteles apud Clearchum, & super hæc multam ac mirabilem continentiam. Iudæi uero in cibus & castitatem amant. Licet autem uolentibus hæc ex ipsius lectio ne cognoscere. Ego enim refugio plus quàm decet inferere. Clearchus siquidem facta digressione, cum aliud propositum haberet, nostri generis ita meminit. Hecateus autem ^{Hecateus} Abderita, uir philosophus simul, & circa actiones industrius, cum Alexandro rege nutritus, & cum Ptolemæo Lago cōmoratus, non transitorie, sed de ipsis Iudæis cōscripsit librum. Ex quo uolo capitulariter unum eorū, quæ ab eo sunt dicta, percurrere. Sed primitus tempus ostendam.

kkk § Meminit

Meminit enim belli, quod circa Caium ab Ptolemæo gestū est contra Demetrium, quod utique cōtiguit undecimo quidem anno post mortem Alexandri, olympiade uero septima et decima atque centesima, sicuti refert Castor, adiiciens ei hāc olympiadem, dicit: Sub hac Ptolemæus Lagus uicit in Gaza bello Demetrium Antigoni qui uocabatur obsessor. Alexandrium uero profitentur uniuersi centesima et quartadecima olympiade fuisse defunctum. Palam ergo est, quia et secundum illud tempus, et sub Alexandro genus florebat nostrum. Dicit igitur Hecateus, quia post Caij bellum, Ptolemæus locorum quæ sunt circa Syriam, dominus est effectus. Et multi hominum cognoscentes māsuetudinem et clementiam Ptolemæi, cum eo proficisci ad Aegyptum, et rebus cōmunicare uoluere. Quorum unus, inquit, erat Ezechias pontifex Iudeorū: homo etate quidem quasi sexaginta et sex annorum, dignitate uero apud contribules maximus, et animo sapientissimus, potentissimus ad dicendum, et circa causas sicut nullus alter expertus. Dicit etiam omnes sacerdotes Iudeorum qui decadas accipiunt, et uniuersa in communi gubernant, circa mille et quingentos exisere. Rursus autem prædicti uiri faciens mentionem, inquit, homo hunc honorem gerens, et assuetus esse nobiscum, assumens aliquos suorum, differentiam cunctam exposuit, et habitationem suam et conuersationem, quam scriptam habebat, pariter indicauit. Deinde palam facit Hecateus, quales circa leges existimus: et quia omnia sustinere, ne transcendamus eas, eligimus: et hoc esse optimum iudicamus. Dicit igitur hæc: Et mala sæpius ab Astygitonibus audientes, et omnes compulsionū uim passi, à Persicis regibus et satrapis non possunt mente mutari. Sed cum magna exercitatione, de his præcipue omni-
bus

bus respondere parati sunt. Perhibet autem etiam indicia fortis animi circa leges non parua, dicens: Alexandro quondam in Babylone constituto, & uolente Beli templum, quod corruerat, renouare, cunctisque militibus similiter stercorea portare precipiente, solos Iudeos hoc facere non fuisse perpressos: sed etiam multas sustinuisse plagas, & detrimenta pertulisse non modica, donec eis ignoscente rege securitas preberetur. Qui dum ad provinciam, inquit, propriam reuersi fuissent, templa & altaria fabricata omnia destruxerunt. Et pro alijs quidem multa satrapae exoluere, pro alijs uero ueniam consecuti sunt ad ciuitatem: quoniam iustitia apud eos mirabilis est. Et quia gens nostra fuit multorum hominum numero copiosa, sed multa quidem milia nostrorum migrantes in Babyloniā, per se primitus collocarunt. Non parua etiam morte Alexandri in Aegyptum & Phoenicem sunt translata, propter seditionem in Syria factam. Idem itaque uir, & magnitudinem provinciae quam incolimus, pulchritudinemque narrauit. Penē decies trecenta milia, inquit, integra, terrarum optimarum uberrimae ualde provinciae possidere noscuntur. Iudea namque huius est amplitudinis. Et quia etiam ciuitatem ipsam Hierosolymorum spatiosam, & maximam olim inhabitamus, & uirorum multitudine copiosam, necnon & templi constructionem, idem ipse sic refert: Sunt autem Iudeorum in alijs quidem multae munitiones per provinciam, atque uici. Vna uero ciuitas munitissima, habens praecipue circuitum quinquaginta stadiorum, in qua commorantur hominum circa centum & quinquaginta milia, nomine Hierosolyma. Est autem in ipsa medietate ciuitatis lapidea quadriporticus, centum per circuitum cubitorum, habens etiam duces Ianuas: quo ara est quadranguli figuratione composita, ex lapidibus non dolatis, sed collectis atque iacentibus,

unum=

unumquodq; latus uiginti cubitorum latitudinem habens, altitudinem uero decem. Et circa eam maxima fabrica, ubi altare est constitutum, & candelabra utraque aurea, duo talentorū pondus habētia: & inextinguibile lumen noctibus & diebus. Simulacrum uero aut aliquod anathema ibi nequaquam est, nec ulla plantatio. Nullus ibi ueluti lucus, aut aliquid huiusmodi: Habitant autē in eo & noctibus & diebus sacerdotes, quasdā purificationes agētes, & omnimode uinū non bibentes in templo. Super autem, quia & cū Alexandri regis successoribus postea castrametati sunt, testatur hoc modo, dicens ea quæ cognouerit à uiro Iudæo in expeditione constituto: cuius uerba hæc habentia declarantur. Ait enim: Me siquidem eunte ad mare rubrum, unā secutus est quidam cum alijs equestrum Iudæorum nos deducentium, nomine Mossolamus, uir efficax animo, bellator super omnes Arcarios, & indubitāter Græcos & Barbaros, ualde præcipuus. Is igitur homo properatibus multis pariter, & quodam uate ab ipso augurium capiēte, & petente ut cuncti starent, interrogauit, cur sustinerent oēs. Ostendente uero ei uate auem, quam intuebatur, atque dicēte: Quasi quidem expediret eis ut sustinerent omnes, staret auis: si ergo surgens antè eum euolaret, procederent: si uero post tergum iret, recedere cunctos oporteret. Rursum tacens, arcumq; trahens, sagittas emisit: & auem percutiens interemit. Indignantibus uero uate & quibusdam alijs, & maledicentibus ei. Quid furitis, inquit, mali dæmonij auem sumentes in manibus? hæc enim suam salutem nesciens, de nostro itinere nobis salubritatē potuit indicare? Si enim præscire futura ualisset, in hunc locum nequaquam uenisset, metuens ne sagitta à Mossolamo Iudæo periret. Sed & ad eius testimonia iam quidem quiescant. Facile nanque est, uolentibus

Mossolamus.

lentibus ipsum librū legere, & hæc apertius inuenire. Nō uero me pigebit Agatharchidem introducere, licet homo ^{Agatharchides,} minime malus, & (ut ei uisum est) nobis detraxisse uideatur. Is enim narrans de Stratonice, quemadmodum uenit quidem ex Syria de Macedonia ad uirum suum, Demetriū derelinquens: Seleuco autem uxorem eam ducere non uolente, quod illa sperabat, exercitu eius in Babylonia posito, circa Antiochiā bella mouit. Deinde quomodo reuersus est rex, Antiochia capta, in Seluciam, & illa fugiens, cū posset seipsam uelocius interimere, somno phibita ne faceret, capta atque defuncta est. Hæc ergo prædicēs Agatharchides, & derogans superstitioni Stratonices, utitur indicio generis nostri, præscribens: Qui uocentur Iudæi, habitant omnium munitissimam ciuitatem, quam uocare Hierosolymam provinciales solent. Hi uacare consueti sunt septima die, & neq; arma portare in prædictis diebus, neq; terræ culturam contingere, neque alterius cuiuspiam curam habere patiūtur. Sed in templis extēdentes manus, adorare usq; ad uesperam soliti sunt. Ingrescente uero in ciuitatem Ptolemæo Lago cum exercitu, & multis hominibus, dum custodire debuerint ciuitatem, eis stultitiam obseruantibus, provincia quidem dominum suscepit amarissimum. Lex uero manifestata est, unam naturā habere solēnitatem: huiusmodi autē casus, præter solos illos, alios docuit uniuersos: ut tunc ad somnia & opiniones, quæ tradebantur de lege, huc confugiant, dum circa res necessarias ratio nihil ualet humana. Hoc quidem Agatharchidi uidetur esse ridiculū: eis autem, qui hæc examināt integrius, apparet magnum, & præcipua laude dignissimū: si & saluti & patriæ quidem, custodiam legum pietatemq; diuinam præponere concupiscant. Quod uero non ignorantes quidam conscripto-

rum

rum gentem nostram, sed propter quasdam alias causas nō salubres, memoriam nostri nūc reliquere, hoc indicium me arbitror esse prædicturum. Hieronymus enim, qui de successoribus cōscripsit historiam, ipse quidem tempore, quo Hecateus, fuit: & amicus existens regis Antigoni, Syriæ præsidebat. Verum & Hecateus quidem etiam librum cōscripsit de nobis. Hieronymus autem nequaquam nostri in historia meminit, licet penē in ipsis locis nutritus esset: In tantum uoluntates hominum differebant. Alij nanque placuit studium habere memoria dignum, aliam uero omninō circa ueritatem quedam passio cernitur obscurasse. Sufficiunt tamen ad cōprobationem antiquitatis nostræ, Aegyptiorum & Chaldeorum atque Phœnicum historie, & super illas Græcorum pariter conscriptiones. Adhuc enim super ea Theophilus: & Theodorus, & Manassæas, & Aristophanes, & Hermogenes, & Eumernus, & Cynus, & Zopirion, & multi quidem alij simul (non enim ego omnibus libris incubui) non transitorie nostri fecere mentionem. Plurimi nanque prædictorū uirorum, ueritate quidem antiquarum causarum frustrati sunt, quia lectioni sacræ nostrorum non incubuere librorum: communiter tanē de antiquitate testati sunt, pro qua nunc referre proposui. Phalereus autem Demetrius, & senior Philon, & Eupolemus, non multum ueritate frustrati sunt: quibus dari ueniam, dignum est. Non enim inerat eis, ut nostras literas possent omni scrupulositate sequi. His ita dictis, unū adhuc mihi capitulum est relictum ex his, quæ in principio libri posui, quatenus derogationes & maledicta, quibus utuntur quidam contra genus nostrum, falsas ostendam & cōscriptoribus eorum testibus utar, quando conscribentes hæc contra semetipsos locuti sunt talia. Quia uero multis alijs

alijs hoc cuenit propter quorundam uesaniam, arbitror intelligere, meas qui uoluerit historias ipsas percurrere. Quidam igitur gentium, & gloriosissimarum ciuitatum scdare nobilitatē, & conuersationi detrabere tentauere. Theopompus quidem Atheniensium, Lacedæmoniorū uero Polierates. Is autem tripodem perdurabilem conscribens (non enim Theopompus hoc fecit, sicuti quidam putant) etiam Thebæorum momordit urbem. Multi uero, necnon & Timæus in historijs, de prædictis; & de alijs blasphemauit. Et hoc præcipue faciūt, quando gloriosissimi in aliqua parte calumniantur. Quidam propter inuidiam atque maleuolentiam, alij uero propter uerbosam nouitatem, memoria se dignos fieri iudicantes: & apud stultos quidem nequam hac spe fraudantur, qui non salubre noscuntur habere iudicium: multi uero eorū misérias cōdemnabunt. Blasphemiæ uero in nos sæpe gestarū huiusmodi causa est: Volentes Aegyptij præstare aliquibus, ueritatem corrumpere tentauere. Et neque aduentum in Aegyptum nostrorum progenitorum, sicut contigit, sunt confessi: nec rursus egressum cum ueritate dixerunt: multasque causas odij ac inuidiæ pariter habuere. Principio quidem, quia in eorum regione nostri progenitores potētes effecti sunt: unde regressi ad propria, denuo fuere felices. Deinde horū aduersitas, multas inter eos fecit inimicitias: in tantum differente nostra pietate extra solennitates illorum, quantum dei natura animalibus irrationabilibus, sine dubitatione distinguitur. Communis nanque apud alios ritus est, alios arbitrari deos: seorsum singuli solent ea diuersis muneribus honorare. Vani ac fatui omnes homines, & ab initio, uti his malis opinionibus consueti: & propterea nequaquā imitari nostram honestatem de diuina ratione potuere.

Viden

Contra
Mane-
thonem
Aegy-
ptium.

Videntesq; multos nostram zelari conuersationem, inuidiam habere. & ad tantam fatuitatem ac pusillanimitatem quidam eò perducti sunt, ut non pigeret eos, etiam contra antiquas suorum scriptiones aliqua dicere. Quod cum hoc faciunt, sibi metipsis aduersa conscribere passione cæcitatibus ignorauere. In uno tamen, & maximo uiro uerbum meum statuam, quo usus sum ante paululum nostræ antiquitatis teste. Manethon itaque, qui Aegyptiacam historiam ex literis sacris se interpretaturum pollicitus est, prædicens nostros progenitores cum multis mulibus in Aegyptum aduenisse, & illic incolas subiugasse: deinde ipse confessus est, quia posteriori tempore amittentes eam prouinciam que nunc Iudæa uocatur, obtinuissemus: & edificantes Hierosolymam, construxissemus templum. Et usque ad hoc, conscriptiones secutus est antiquorum. Deinde præbens sibi met potestatem, cum utiq; uideatur scribere ea que in fabula sunt, atque dicuntur, incredibilia uerba de Iudæis inseruit, uolens permittere nobis plebem Aegyptiorum leprosum, aliorumque languentium, quod, sicut ait, abominatione, ex Aegypto fuga dilapsi sunt. Amenophin etiam regem adiecit, quod est falsitatis nomen. Et propterea tempus regni eius nequaquam diffinire præsumpsit, cum aliorum regum omnes annos perfecte protulerit. Hinc itaque quasdam annos esse fabulas, penè oblitus, qui egressum pastorum ab Hierosolyma ante quingentos decem & octo annos factum esse protulerat. Themusis enim erat rex, quando egressi sunt. Et ab hoc tempore, regum qui postea fuerunt, anni sunt trecenti nonagintatres, usque ad fratres nomine Sethonem, & Hermetum: quorum Sethonem quidem Aegyptium, Hermetum uero Deneum denominatum: quem expelles, inquit, Sethon, regnauit annis quinquaginta & nouem. Et post hunc senior, scilicet

cet Thapsis, annis sexaginta sex. Ante tantos igitur annos, egressos ex Aegypto patres nostros cōfessus; deinde Amenophin adiiciens regem, hūc confitetur & deorum fuisse contemplatorem, sicut Osirim quendam priorum regum: Osirim. & impleſſe desiderium enim numinis sacerdotem. Idem Amenophin natum ex patre Papiro, qui uidebatur quasi diuina participare natura. Et secundum hæc, sapientiā hanc habere præscientiam futurorum. Et dixisse regi hūc (uniuocum enim) quia posset uidere deos, si prouinciam à leprosis & alijs maculatis hominibus purgare contenderet. In quo letatū regē, omnes dicit corpore debiles ex Aegypto congregasse, & fecisse multitudinem numero octoginta. Eosq; ad sectiones lapidum in partem Nili orientalem misisse: ad hoc efficiendū, simul & alios Aegyptios, quibus hoc erat iniunctum. Fuisse autē quosdam inter eos etiā rationabilium sacerdotum lepra perſusos ait. Amenophin uero illum sapientem, diuinumq; uirum refert timuisse, & circa semetipsum, & apud regem deorum Vulcanum, qui aperte suaserat eis uim fieri: sed dixisse, quoniam auxilarentur quidam maculatis hominibus, & Aegyptum obtinerent tredecim annis. Et hæc eum nō quidē præsumpsisse regi dicere, sed de his hominibus cōscriptum reliquisse librum, & per semetipsum, & apud regē: & propterea regem in anxietatē maximā peruenisse pro Iudeis, his uerbis hæc refert. His itaq; rogatus rex, ut ad requiē, & tutamen eorum secerneret ciuitatem, desertam urbem, quæ tunc fuerat pastorum, nomine Auarim, præbuit eis. Est autem hæc ciuitas secundum theologiam antiquā ualde præcellsa. Porro illi in hanc ingreſſi, & locū hunc ad resultandū habentes, opimū ducem sibi met quendam Heliopolitanorum pontificum Orsasispham constituere, & huic se obedire in

omnibus iurauerunt: at ille primū quidem eis legem posuit, ut neq; deos adoraret, neq; ab sacris animalibus, quæ præcipue festiua apud Aegyptios erant, se penitus abstineret: nulliq; copularentur, nisi cū quibus iusiurandū habere uidebantur. Hæc autē sentiens, et alia plura, maxima Aegyptiorū cōsuetudinibus inimica, præcepit multo opere muros ædificari ciuitatis: et ad bella preparari cōtra Amenophin regem. Ipse uero assumens secum etiam alios sacerdotes, et maculatorū quosdam, misit legatos ad pastores, qui uidebantur à Themuse rege depulsi ad Hierosolymorum urbem, causas suas et aliorum, qui simul fuerāt, exhonoriari: significans et poscens, ut pariter cōtra Aegyptū castrametarentur: promisitq; eos fore uenturos. Primum quidem in Auarim progenitorum suorum prouinciam, et necessaria populis abundātius exhibenda, pugnatuos autem opportuno tempore: et prouinciā facillime subdituros. Illi uero lætitia cumulati, omnes alacriter usq; ad ducenta milia uirorum pariter sunt egressi: et non post multum ad Auarim usq; uenere. Amenophis autē Aegyptiorū rex, dum illorū audiisset inuasionem, non mediocriter uulneratus est, dum recordaretur, quod ei prædixerat Amenophis Papij. Et primum quidem congregans Aegyptiacam plebem, factō cōsilio cum principibus eorum animalia sacra, et quæ præcipue à sacerdotibus honorabantur, antè præmisit: et sacerdotibus particulariter iussit, ut simulacra eorum caute cclarent. Filium uero Sethonem, qui etiā Ramesi à Rapso patris nomine uocabatur, cum quinque esset annorum, apud suum commendauit amicum. Ipse uero transiens cum alijs Aegyptijs, usque ad trecenta milia uirorum, bellatoribus uiris occurrens, congressus non est. Putans enim semetipsum cōtra deum pugnare, post tergū reuersus

reuerſus uenit ad Memphim: & ſumens Apim & alia ſa-
 cra, mox in Aethiopiam cū uniuerſis nauibus & multitu-
 dine uenit Aegyptiorum. Per gratiam nanq; erat ei ſubie-
 ctus Aegyptiorum rex: propter quod ſuſcipiens etiam po-
 pulum uniuerſum, præbuit alimenta hominibus neceſſaria,
 quæ prouincia miniſtrabat, & ciuitates ac uicos trede-
 cim, quatenus eis qui fuerant deducti ad fines Aegyptios.
 Et in Aethiopia quidē hæc geſta ſunt. Solymitæ uero deſcē-
 dentes cum uiris pollutis Aegyptiorū, ſic peſſime homini-
 bus uſi ſunt, ut eorum uictoria, eſſet nimis peſſima his, qui
 tunc eorū impietates inſpiciebant: non ſolum etenim ciuita-
 tes & uicos cōcremauere, ſacrilegia facientes, & deorum
 idola deuſtantes, ſed etiam ipſa ſacra animalia quæ cole-
 bantur, crudeliſſime diſcerpſerūt, peremptores & occiſo-
 res horum ſacerdotes atq; prophetas eſſe cogentes, quos
 etiā expellebant nudos. Dicitur itaq; quia conuerſationes
 & leges eis compoſuit ſacerdos quidam, genere Heliopo-
 lites, nomine Orſaſiphis uocatus, ex nomine Oſireos He-
 liopolitani dei: qui dum cōuerſus fuiſſet ad hoc genus, mu-
 tauit nomen, & uocatus eſt Moſes. Quæ uero Aegyptij de
 Iudeis proferunt, hæc ſunt. Sed & multa breuitatis cauſa
 prætereo. Dicit autem rursus Manethon, quia poſtea
 Amenophis ex Aegypto digreſſus eſt, cū magna uirtute:
 ſimul & filius eius Ransis, & ipſe habēs magnū exercitū.
 Et congreſſi cōtra paſtores atq; pollutos, uicerūt eos uſq;
 ad Syria fines. Hæc equidem & huiusmodi Manethon cō-
 ſcripſit. Quia uero anilia loquitur deliramenta, atq; men-
 titur, aperta ratione monſtrabo: illud primo diſtinguens,
 quod poſtea alterna gratia referendum eſt. Is enim cōceſſit
 nobis, atq; profeſſus eſt, eo qđ ab initio nō fuerint Aegy-
 ptij genere, ſed extrinſecus illuc adueniſſent, & Aegyptiū

obtinuissent: & ex ea rursus egressi sunt nostri progenitores: quia uero nobis postea permixti non sunt Aegyptij corpore debilitati: & quia ex his nō fuit Moses, qui populum eduxit ex Aegypto, sed ante multas generationes extitit, per ea quæ ipse dixit, conabor ostendere. Primā itaque causam posuit figmenti risibilem. Rex enim, inquit, Amenophis concupiuit uidere deos, quos putas? siquidem qui apud eos solennes erant, Bouē, & Hircum, & Crocodilos, & Canicipatos uolebat aspicere. Cœlestē autē quomodo poterat? & cur hoc habuit desiderium, quia utiq; & prior enim rex alter hos uiderat? Ab illo ergo audiēs, qualis esset, & quēadmodū eos uidiſſet, noua nequaquam agebat arte: sed forte sapiēs erat ille uates, p̄ quē hęc rex posse agere cōfidebat: qđ si ita fuisset, quomodo impossibilitatis concupiscentiam non præsiciat? non euenit, quod uoluit? Proinde quā rationē habere potuit, ut propter seminembrios, aut leproſos, ei inuisibiles essent? Dū irascūtur enim, propter impietates, non propter corporum diminutiones. Deinde, tam multa milia leproſorum & male habentium, una penē hora quomodo fuit possibile cōgregari? aut quomodo rex non obediuit uati? Ille nanque præcepit debiles Aegyptios exilio deportari. Hic autem eos ad sectiones lapidum destinauit, tanquā operarijs indigens, & non purgare prouinciam uolens. Ait autem eo quod uates quidem semetipsum peremerit: præuidēs eorum iram, & quæ erant in Aegypto futura, & cōscriptum librum regi reliquit: Proinde ab initio uates etiam suum interitū non præsiciuit: quomodo nunc repente regi contradixit uolenti uidere deos, quā quod se ipse perimere festinabat? Quod uero inter omnia stultius est, uideamus: Audiens enim hęc, inquit. & de futuris iam metuens, debiles illos ex quibus

Aegy

Aegyptum purgare debuerat, neque tunc de provincia pepulit: sed rogantibus eis, sicut ait, ciuitatem dedit dudum à pastoribus habitatam: quæ uocabatur Auarim. Ad quam congregati, principem, inquit, delegere ex sacerdotibus Heliopolitanis, qui eis exposuit, ut neque deos adorarent, neque ab Aegyptiacæ festiuitatis animalibus abstinere, sed omnia perimerent, atque consumerent, nulli penitus mitterentur, nisi cum quibus cõiurati esse uidebantur: & iurando multitudinem obligatam, quatenus in eis legibus perdurarent, Auarim ciuitatem munitam contra regem dicit eos bello sumpsisse. Adiecit autem, quia misit Hierosolymam, rogans illos pro auxilijs exhibendis, & daturum Auarim compromittens, quæ foret ex Hierosolymis uolentium exire maiorum: & ex qua procedens omnem Aegyptum obtineret. Deinde subiungit illos quidem uenisse cum ducentis milibus armatorum. Regem uero Amenophin Aegyptiorum, cum non cessaret à repugnando deo, mox ad Aethiopiam refugisse, & Apim cum alijs sacris animalibus deuexisse. Hierosolymitas uero in uasione facta, & ciuitates depopulatas, & templa concremasse, & equestres peremisse refert: & nulla iniquitate aut opere iniquitatis abstinuisse. Quod uero conuersationem & leges eis exhibuit, sacerdos, inquit, erat genere Hieropolites, nomine Orsaphas, uocatus ab appellatione Osireos Heliopolitani dei: & mutato nomine dictus postea Moses. Tertiodecimo uero, inquit, anno Amenophin, postquam regno pulsus est, ex Aethiopia profectum cum multis milibus dicit: & congressum contra pastores atque pollutos, habita conflictione, uicisse. Et multos interficientem, usq; ad fines Syriæ persecutum. In his iterum non intellexit sine uerisimilitudine se mentiri. Lepra-

forum nanq; & cum eis ait multitudo collecta debiliū,
 licet primitus irascerentur regi, circa se utique talia facien-
 ti, secundum pramonitionem uatis, tamen cum à sectione
 lapidum sunt egressi, & prouinciam percepere, omnes cir-
 ca eum mitiores effecti credendi sunt. Porro si adhuc &
 illum odio habebant, seorsum magis insidiari potuissent,
 non circa omnes bella committere, cum scilicet plurimi
 existentes multorum illic cogitationes haberent. Proinde
 etiam si contra homines pugnare decreuere: non tamen cō-
 tra deos impietatem gerere præsumberant: nec contraria
 suis agere legibus, in quibus inscripti esse noscuntur. O-
 portet itaque nos Manethoni gratias agere, quoniam hu-
 ius iniquitatis principes dicit, non eos qui ex Hierosoly-
 ma sunt egressi, sed illos ipsos Aegyptios esse probat, &
 maxime sacerdotes, atque iurisiurandi uinculum illorum
 multitudine conuenisse. Illud autem quomodo non irra-
 tionabile est? Nec pericula belli participatus est, sed mise-
 re maculatos ad Hierosolimam, ut ab eis solatia posce-
 rent: maxima stultitia non illorum, sed hæc fingentis osten-
 ditur. Iste nanque etiā nomen positū ciuitati ἱεροσόλυμα,
 id est, à templorum spoliatione, præsumpsit edicere, &
 hoc postea fuisse mutatum. Miranda res, quia posteris
 quidem turpe fuit tale nomen & otiosum. Ipsi uero qui
 fundauere urbem, ornare semetipsos etiam uocabulo cre-
 didere. Hic autem fortissimus uir multa distractionis im-
 peritia non intellexit, quia Hierosolyma non idem uoce
 Iudaica quod Græca significat. Quid ergo amplius
 quilibet diceret contra mendacium tam imprudenter ex-
 positum. Sed quoniam congruam iam magnitudinem susce-
 pit hic liber, aliud faciēs principium, cætera præsantis ope-
 ris explanare tentabo.

Flauij

FLAVII IOSEPHI HE

BRAEI SACERDOTIS DE AN-

tiquitate Iudaica, contra Appionem &

Manethonē Aegyptios, & Apol-

lonium & Lysimachum, ad

Epaphroditum.

LIBER SECVNDVS.

RIORI QUIDEM VO-
lumine, charissime mihi Epaphrodi-
te, de antiquitate nostra monstraui,
Phoenicū & Chaldaeorū, Aegyptio-
rumq; literis satisfaciēs ueritati: mul-
tosq; Græcorū cōscriptores adducēs,
& meam ē diuerso disputationem aduersus Manethonem,
& Chermone[m], & alios quosdam exhibui. Nunc autem
inchoabo reliquos arguere, qui cōtra nos aliqua cōscripse-
re. Impulsus enim sum cōtra Appionē respondere grāma-
ticum, si tamen assumi hoc oportet officiū. Horum igitur,
quæ ab eo cōscripta sunt, alia quidē similia sunt dictis alio-
rum, alia ualde frigida. Plurima uero quandam tantūmodo
detractionem habētia, & multā (ut ita dixerim) ineruditi
probationē, tāquā ab homine cōposita, & moribus pra-
uo, & totius uitæ suæ temporibus importuno. Quia uero
multi hominū propter stultitiam suam his potius sermoni-
bus capiuntur, quā illis quæ multo studio conscribuntur:
& derogationibus quidē gaudēt, præconijs uero mor den-
tur, nihil horum nouit indoctus. Illud quoq; quod se mirari
dicit, quod cū Iudæi essent, Alexandrini uocati sunt, simi-
lis inscientiæ esse. Omnes etenim, qui ad coloniam aliquam
deuocātur, & plurimū alterutris genere differūt, ab ædifi-
catoribus

catoribus appellationē accipiunt. Et quid opus est de alijs dicere? nostrorum enim ipsorum hi, qui Antiochiā inhi-
tant, Antiocheni nominantur. Ius enim ciuium eis dedit cō-
ditor Seleucus. Similiter & qui in Epheso cōmorantur, in
Lycaonia cum ciuibus exinde natis uniuoci sunt, hæc præ-
bentibus regni eis per tempora successoribus. Romano-
rum uero clementia, cunctis non paruulum donum appella-
tionis sue concessit, non solum uiris singulis, sed etiam ma-
ximis gentibus in cōmuni. Iberi denique antiqui, & Tyr-
rheni, & Sabini, & Romani uocantur. Si uero hunc mo-
dum aufert cōmunis ciuitatis Appion, quiescat dicens se-
metipsum Alexādrinū. Natus enim in profundissima Aegy-
pto, quomodo erit Alexandrinus, iure ciuitatis, sicut ipse
in nobis dicit, ablato? cum solis Aegyptijs nunc orbis do-
mini Romani, participari cuiuslibet ciuitatis interdixisse
uideantur. Hic autē ita robustus est, ut dignitates quas ipse
impetrare prohibebatur, adipisci non ualens, calumniari

Gentem conetur eis, qui hæc iustissime percepere. Non enim pro-
Iudaicā pter inopiam habitatorum ciuitatis, quam studiose ædifica-
à multis bat Alexander, nostrorum aliquos ibi collegit: sed omnes
regibus approbans, diligenter ex uirtute ac fide dignos inueniens,
honoratā fuisse. hoc præconium nostris exhibuit, cum gentē nostrā stude-
der. ret non mediocriter honorare. Ait enim Hecateus: Quia
Hecateus. propter māsuetudinē, atq; fidem, quā ei præbuere Iudæi,
us. Samariam regionē adiecit, ut eam sine tributis haberent.

Prole- Similia quoq; sapuit post Alexandrū etiam Ptolemæus La-
mæusLa gus, de Iudæis in Alexandria cōmorantibus. Nam Aegy-
gus. ptiaca eis castra commisit: arbitratus ea fide simul eorum
& fortitudine cōseruanda, & in Cyrene credens se tutis-
sime regnaturum, & non in alijs Libyæ ciuitatibus, ad ea
loca partem Iudæorum habitandi causa direxit. Post hunc
autem

autem Ptolemæus, qui Philadelphus est appellatus, nō solū si qui fuere captiui apud eos nostrorū, omnes absoluit, sed et pecunias eis sepius condonauit: et (quod maximū est) desiderauit agnoscere nostras leges, et sacrarum scripturarum uolumina concupiuit: misitq; rogans destinari uiros qui ei interpretarētur legē: et ut hæc apprime cōscriberentur, diligentia hanc cōmisit nō quibuscūq; uiris, sed Deme-
trium Phalereum, et Andream, et Aristeu, ad hæc implēda cōstituit: quorū eruditionem propriarū literarū Deme-
trius differebat. Alij uero habebant custodiā corporis eis iniunctam. His ergo hanc diligentiam imperauit. Nō enim leges, et patrum nostrorum philosophiā discere cōcupi-
sceret, si his utentes despiceret, et nō potius ualde miraretur: Que penē omnes in ordine progenitores eius, Mace-
donū reges ignorauere, habentes erga nos præcipuum fā-
miliaritatis affectum. Tertius nanque Ptolemæus, qui uo-
catus est benefactor, fortiter obtinens Syriam uniuersam, nō dijs Aegyptiacis pro uictoria solēnitates gratificas im-
molauit: sed ueniens ad Hierosolymā, multas hostias sicut nostri moris est, deo gratificauit, dignissimāq; dicauit or-
namenta uictoriæ. Philometor autem Ptolemæus, et eius
uxor Cleopatra, omne regnum commiserunt Iudæis: et duces totius fuere militiæ Onias et Dositheus Iudæi: quorū
nominibus derogat Appion, cum debuisset opera eorū po-
tius mirari, et gratias agere, quoniam liberauere Alexan-
driam, quā ueluti defendere se quis consingit. Nam dū re-
bellio si rexisset in Cleopatra regno, et periculū pessimæ
perditionis insisteret, istorum labore ciuitas intestinis præ-
lijs est erepta. Sed postea, inquit, Onias ad urbem deduxit
exercitum paruum, cū esset illic Herinus præses Romano-
rum legatus: quod (ut ita dicam) recte atq; iuste factum est.

Ptole-
mæus
Philadel-
phus.

Ptole-
mæus
Euerge-
tes.

Ptole-
mæus
Philome-
tor.

Ptole-
mæus
Fiscon.

Ptolemæus enim qui cognominatus est Fiscon, moriēte suo patre Ptolemæo Philometore, egressus est de Cyrene, uolens reginam Cleopatram expellere, & filios regis, ut ipse regnū iniuste sibi met applicaret: propter hæc ergo Onias aduersus eum bellū pro Cleopatra suscepit. Et fidem quam habuit circa reges, nequaquā in necessitate deseruit. Testis autē deus iustitiæ eius manifestus apparuit. Nā Fiscon Ptolemæus cum aduersum exercitū quidem Oniæ pugnare præsumeret, omnes uero Iudæos in ciuitate positos cum filiis & uxoribus capiens, nudos atque uinctos elephantis subiecisset, ut ab eis conculcati deficerent, & ad hoc etiam bestias ipsas incbriaſſet, in cōtrarium quæ præparauerat, euenere. Elephantis enim relinquentes sibi appositos Iudæos, impetu factō super amicos eius, multos ex ipsis interemere. Et post hæc Ptolemæus quidē aspectum terribilem contemplatus est, prohibentem se ut illis noceret hominibus. Concubina uero sua charissima, quā alij quidē Ithacā, alij uero Hirenē denominant: supplicāte ne tantā impietatem perageret, & cōcessit, & ex his quæ egerat uel acturus erat, pœnitentiam egit. Vnde recte hanc diē Iudæi Alexandriæ constituti, eo quod aperte à deo salutē promeruerunt, celebrare noscuntur. Appion autem omnium calumniator, etiam propter bellum aduersus Fisconem gestum, Iudæos accusare præsumpsit, cum eos laudare debuerit.

De Cleo-
patra.

Is autem etiam ultimæ Cleopatræ reginæ Alexandrinorum meminit, ueluti nobis improprians, quoniam circa nos fuit ignorata: & non potius illam redarguere studuit, cui nihil omnino iniustitiæ & malorum operum defuit: uel circa generis necessarios, uel circa maritos suos, qui etiam dilexerint eam, uel in communi contra Romanos omnes, & benefactores suos imperatores: quæ etiam sororē Arsi-

non

noen occidit in templo, nihil sibi nocentem. Peremit autem
et fratrem insidijs: paternosque deos, et sepulchra pro-
genitorum depopulata est. Percipiensque regnum à primo
Cesare, eius filio et successorì rebellare præsumpsit. An-
toniumque corrumpens amatorijs rebus, et patriæ inimi-
cum fecit, et infidelem circa suos amicos instituit, alios
quidem genere regali spoliens, alios autem demens ad ma-
la gerenda compellens. Sed quid oportet amplius dici, cum
illum ipsum in nauali certamine relinquens, id est, maritum
et parentum communium filiorum, tradere cum exercitu
à principatu et assequi coëgit? Nouissime uero Alexan-
dria à Cesare capta, ad hoc usque perducta est, ut saltem
hinc sperare se iudicaret, si posset ipsa manu sua Iudeos
perimere: eo quod circa omnes crudelis et infidelis exta-
ret. Putasne gloriandū nobis non esse, si quēadmodū dicit
Appion, famis tempore Iudeis triticū nō est mēsa? Sed illa
quidem poenam subiit competentem. Nos autem maximo
Cesare utimur, teste solatiij atque fidei, quam circa eū con-
tra Aegyptios gessimus: necnon et senatu eiusque dogma-
tibus et epistolis Caesaris Augusti, quibus nostra merita
comprobantur. Has literas Appionem oportebat inspicere,
et secundum genera examinare testimonia sub Alexan-
dro facta, et omnibus Ptolemaeis, et quae à senatu consti-
tuta sunt, necnon et maximis Romanis imperatoribus. Si
uero Germanicus frumenta cunctis in Alexandria commo-
rantibus metiri non potuit, hoc indicium est sterilitatis ac
necessitatis frumentorum, non accusatio Iudeorum. Quid
enim sapiant omnes imperatores de Iudeis in Alexan-
dria commorantibus, palam est. Nam administratio tri-
tici nihilominus ab eis, quàm ab alijs Alexandrinis trans-
lata est. Maximam uero eis fidem olim regibus datam
conser-

conseruauere, id est, fluminis custodiam, totiusq; custodiæ nequaquam his rebus indignos esse iudicantes. Sed super hoc: quomodo ergo, inquit, si sunt ciues, eosdem deos, quos Alexandrini, non colunt? Cui respondeo. Quomodo etiam cum uos sitis Aegyptij, inter alterutros prælio magno et sine foedere de religione cõtenditis? An certe propterea nõ uos omnes dicimus Aegyptios, et neq; cõmuni ter homines, quoniã bestias aduersantes naturæ colitis, multa diligentia nutrientes? cum genus utiq; nostrorũ unum atque idem esse uideatur. Si autem in uobis Aegyptijs tantæ differẽtiæ opinionum sunt, quid miraris super his, qui aliunde in Alexandria aduenerunt, si legibus à principio cõstitutis, circa talia permansere? Is autẽ seditionis causas nobis apponit: qui si cum ueritate ob hoc accusat Iudeos in Alexandria cõstitutos, cur omnes non culpare possit, eo quod noscamur habere concordiam? Porro etiã seditionis autores, quilibet inueniet Appionis similes Alexandrinorũ fuisse ciues. Donec enim Græci fuere et Macedones hanc ciuitatem habentes, nullã seditionem aduersus nos gessere, sed antiquis cessere solẽnitatibus. Cum uero multitudo Aegyptiorum creuisset inter eos, propter cõfusiones temporũ, etiam hoc opus semper est additum. Nostrũ uero genus permãsit purũ. Ipsi igitur molestiæ huius fuere principiũ, nequaquam populo Macedonicam habente constantiam, neq; prudentiam Græcam: sed cunctis scilicet utentibus malis moribus Aegyptiorum, et antiquas inimicitias aduersum nos exercitibus. E diuerso nanq; factum est quod nobis improperare præsumunt. Nam cum plurimi eorum non opportune ius eius ciuitatis obtineant, peregrinos uocãt eos qui hoc priuilegium ad omnes impetrasse noscuntur. Nam Aegyptijs neque regum quisquã uidetur ius ciuitatis fuisse largitus:

largitus: neque nunc quilibet imperatorum. Nos autem Alexander quidem introduxit, reges autem auxere, Romani uero semper custodire dignati sunt. Itaque derogare nobis Appion dignatus est, quia imperatorum non statuamus <sup>Iudæi
imagines
non ad-</sup> imagines, tanquàm illis hoc ignorantibus, aut defensione Appionis indigentibus: cum potius debuerit admirari magnanimitatē mediocritatēque Romanorū, quoniā subiectos non cogunt patria iura transcendere. Sed suscipiūt honores, sicut dare offerentes pium atque legitimū est. Non enim honoribus gratiam habent, qui ex necessitate et uolentia conferuntur. Græcis itaque et alijs quibusdam, bonum esse creditur imagines instituire. Denique et patrum et uxorū filiorūque figuras depingentes exultant, quidam uero etiam nihil sibi competentium sionant imagines. Alij uero et seruos diligentes, hoc faciunt. Quid ergo mirum est, si etiam principibus ac dominis hunc honorē præbere uideantur? Porro autem legislator, non quasi propheta Romanorum potentiam non honorandam, sed tanquam causam neque deo neque hominibus utilem despicens: et quoniam totius animati, multo magis dei inanimati, probatur enim inferius, interdixit imagines fabricare. Alijs autem honoribus post deum colendos non prohibuit uiros bonos, quibus nos et imperatores et populum Ro. dignitatibus ampliamus. Facinus autem pro eis continua sacrificia: et non solum quotidianis diebus ex impensa communi omnium Iudeorum talia celebramus: Verum cum nullas alias hostias ex cōmuni, neque pro filijs peragamus, solis imperatoribus hunc honorem præcipuū pariter exhibemus, quem hominum nulli persoluimus. Hæc itaque communiter satisfactio posita sit aduersus Appionem pro his, quæ de Alexandria dicta sunt. Admiror autem esse eos,

qui

Contra
Possido-
nium &
Apollo-
nium.

qui ei huiusmodi fomitem prae buere, id est, Posidonium & Apollonium Molonis: quoniam accusant quidem nos, quare nos eosdem deos cum alijs non colimus. Mentientes autem pariter, & de nostro templo blasphemias componentes incōgruas, nō se putant impie agere: dum sit ualde turpissimū liberis, qualibet ratione mētiri, multo magis de templo apud cūctos homines nominato, tāta sanctitate pollēte. In hoc enim sacrario Appion prae sumpsit edicere, asini caput collocasse Iudeos, & eū colere, ac dignū facere tanta religione: & hoc affirmat fuisse depalatū, dum Antiochus Epiphanes & expoliasset templū, & illud caput inuenisset ex auro cōpositum multis pecunijs dignū. Ad hoc igitur prius quidē, quoniā Aegyptius uel si aliquid tale apud nos fuisset, nequaquā debuerat increpare, cū nō sit deterior asinus fironibus & hircis & alijs, qui sunt apud eos dij. Deinde quomodo nō intellexit, operibus increpatus de incredibili suo mēdacio. Legibus nāq; semper utimur hisdē, in quibus sine fine cōsistimus. Et cum uarij casus nostram ciuitatem sicut etiam aliorum uexauerint, & Theos ac Pompeius Magnus, ac Licinius Crassus, & ad nouissimū Titus Caesar, bello uincentes obtinuerint templum, nihil huiusmodi illic inuenere: sed purissimā pietatē, de qua nihil nobis est apud alios effabile. Quia uero Antiochus neque iustā fecit templi depredationē, sed de egestate pecuniarū ad hoc accessit, cum nō esset hostis, & super nos auxiliatores suos & amicos aggressus est. Nec aliquid dignū derisione illic inuenit, multi & digni cōscriptores super hoc quoque testantur, Polybius Megalopolita, Strabon Cappadox, Nicolaus Damascenus, Timagenes, & Castor temporum conscriptor, & Apollodorus, omnes dicūt pecunijs indigentē Antiochū trāsgressum fœdera Iudeorū,

& spo-

et spoliassse templum auro argentoq; plenum. Hæc igitur
 Appion debuit respicere, nisi cor asini ipse potius habuiss-
 set, et impudentiam canis, qui apud ipsos assolet coli: neq;
 enim extrinsecus alia ratiocinatione mentitus est. Nos ita-
 que asinis neque honorem neq; potestatem aliquã damus,
 sicut Aegyptij crocodilis et aspidibus: quando eos qui ab
 istis mordentur, et à crocodilis rapiuntur, felices et deo
 dignos arbitratur. Sed sunt apud nos asini, quod apud alios
 sapientes uiros onera sibimet imposita sustinentes. Et licet
 ad arcas accedentes comedat, aut proposita nõ adimpleat,
 multas ualde plagas accipiunt, quippe operibus et ad agri-
 culturam rebus necessarijs ministrantes: sed aut omnium ru-
 dissimus fuit Appion ad componendum uerba fallacia, aut
 certe ex rebus initia sumens, hæc implere non ualuit, quan-
 do nulla potest contra nos blasphemia prouenire. Alteram
 uero fabulam, derogatione nostra plenam, de Græcis ap-
 posuit: de quo hoc dicere sat erit, quoniam qui de pietate
 loqui præsumunt, oportet eos nõ ignorare minus esse im-
 mundum, per templa transire, quam sacerdotibus scelestis
 uerba confingere. Isti uero magis studuere defendere sacri
 legum regem, quam iusta et ueraciam de nostris et de templo
 conscribere. Volentes enim Antiocho præstare, et infide-
 litatē ac sacrilegium eius tegere, quo circa gentē nostrā est
 usus propter egestatē pecuniarum, detrahētes nobis etiam
 quæ in futuris essent, mētiti sunt. Propheta uero aliorum fa-
 ctus est Appion, et dixit Antiochū in templo inuenisse lectū,
 et hominē in eo iacentē, et propositā ei mensurā mariti-
 mis terrenisq; uolatiliū dapibus plenā, et obstupuisse his
 homo. Illū uero mox adorasse regis ingressum, tanquā
 maximū ei solatium præbiturum: ac procidentē ad eius ge-
 nua, extensa dextera poposcisse libertatē: et iubente rege
 ut consi-

Aliud
 Appio-
 nis men-
 dacium.

ut consideret, & diceret quis esset, uel cur ibidem habitaret, uel quæ esset causa ciborum eius, tunc hominem cum gemitu & lachrymis lamentabiliter suam narrasse necessitatem, ait. Inquit esse se Græcum: & dum perageret provinciam propter uitæ causam, direptum se subito ab alienigenis hominibus, atque deductum ad templum, & inclusum illic, & à nullo conspici, sed cuncta dapium præparatione saginari. Et primum quidem hæc sibi inopinabilia beneficia prodidisse, & detulisse lætitiæ: deinde suspitionem, postea stuporem, ac postremum consulentem à ministris ad se accedentibus audisse legem ineffabilem Iudæorum, pro qua nutriebatur: & hoc illos facere singulis annis quodam tempore constituto. Et comprehendere quidam Græcum peregrinum, eumque annali tempore saginare: & deductum ad quamdam sylvam, occidere quidem eum hominem, eius corpus sacrificare secundum suas solennitates, & gustare ex eius uisceribus, & iussurandum facere in immolatione Græci, ut inimicitias contra Græcos haberent: & tunc in quandam foveam reliqua hominis pereuntis abijcere. Deinde refert eum dixisse paucos iam dies debita sibi met superesse, atque rogasse, ut erubescerent Græcorum deos, & superantes in suo sanguine insidias Iudæorum, de malis eum circumstantibus liberaret. Huiusmodi ergo fabula non tantum omni tragœdia plenissima est, sed etiam crudeli impudentia redundat. Non tamen à sacrilegio priuat Antiochum, sicut arbitrati sunt, qui hæc ad illius gratiam cōscribere. Non enim præsumpsit aliquid tale, ut ad templum accederet: sed sic autem inuenit non sperans. Fuit ergo uoluntatibus iniquis impius, & nihilominus sine deo, quanta iussit mēdacij superfluitas, quæ ex ipsa re cognoscere ualde facillimum est. Nō enim circa solos Græcos discordia legū esse dignoscitur,

scd

sed maxime aduersus Aegyptios & plurimos alios. Quem enim chorum nō contigit aliquando circa nos peregrinari: ut aduersus solos renouata coniuratione, per effusionem sanguinis ageremus: uel quomodo possibile est, ut ad has hostias oēs Iudæi colligerētur, & tantis milibus ad gustāda uiscera illa sufficerent, sicut agit Appion? uel cur inuentum hominem quicumque fuit (nō enim suo nomine conscripsit) aut quomodo eum in suam patriam rex nō cum pompa deduxit dum posset. Hoc faciēs, ipse quidē putari pius, & Græcorum amator eximius, assumere uero contra Iudeorum odium solatia magna cunctorum. Sed hæc relinquo: insensatos enim, non uerbis sed operibus decet arguere: Sciunt igitur omnes, qui uidere constructionem templi nostri, qualis fuerit, & intransgressibilem eius purificationis integritatem. Quatuor enim porticus habuit in circuitu, & harum singule propriam secundū legem habere custodiam. In exteriorē itaque ingredi licentia fuit omnibus, etiam alienigenis: mulieres tantummodo mēstruate transire prohibebantur. In secundam uero porticū cum Iudæi ingrediebantur: eorumq; cōiuges cum essent ab omni pollutione munde. In tertiam, masculi Iudeorū munda existentes atque purificati. In quartam autem sacerdotes, stolis induti sacerdotalibus. In adytum uero soli principes sacerdotum, propria stola circumamicti. Tanta uero est circa omnia prouidentia pietatis, ut secundum quasdam horas sacerdotes ingredi constitutū sit. Mane etenim aperto templo, oportebat facientes traditas hostias introire: & meridie rursus, dum clauderet templum. Denique ne uas aliquod portari licet in templum, sed erant in eo solummodo posita altera mensa, thuribulum, candelabrum, quæ omnia & in lege conscripta sunt: Etenim nihil

m m m amplius

amplius neque ministeriorum aliquorum ineffabilem agitur, neque intus ulla epulatio ministratur. Hæc enim quæ prædicta sunt, habent totius populi testimonium manifestum, rationemque gestorum. Licet enim sint tribus quatuor sacerdotum, & harum tribuum singule habeant hominum plusquam quinque milia, sit tamen obseruatio particulariter per dies certos: & his transactis, alijs succedentes ad sacrificia ueniunt: & congregati in templum mediante die à præcedentibus clauēs templi, & ad numerum omnia uasa percipiunt, nulla quæ ad cibum aut potum attineant in templo delata. Talia namque etiam ad altaria offerre prohibitum est, præter illa quæ ad sacrificia præparantur. Quid ergo Appionem esse dicimus, nisi nihil horum examinantem, uerba incredula protulisse? Sed turpe est, historia ueram notitiam si proferre Grammaticus non possit. Et sciens templi nostri pietatem, hanc quidem prætermisit. Homines autem Græci comprehensione finxit, & pabulum ineffabile, & ciborum opulentissimam claritatem. Et peruios ingredientēs, ubi nec nobilissimos Iudeorum licet intrare, nisi fuerint sacerdotes. Hæc ergo pessima est impietas, atque mendacium spontaneū, ad eorum seductionem, qui noluerunt discutere ueritatem. Per ea siquidem mala ineffabilia, quæ prædicta sunt, nobis detrahere tentauere. Rursumque tanquam pijsimus deridet, adiiciens fabule inania facta. Ait enim illum retulisse, dum bellū Iudæi contra Iudeos haberent, longo quodā tempore in aliqua ciuitate Iudeorum, qui in ea Apollinem colebant, uenisse ad Iudeos, cuius hominis nomen dicitur Zabidon. Deinde qui eis promississet traditurum se eis Apollinem dcum Doricensium: uenturumque illum ad nostrum templum, si omnes ascenderent, & adducerent omnē multitudinem

Aliud
Appio-
nis fig-
mentū,

dinem Iudeorū. Zabidon uero fuisse quoddā machinamentum ligneū, & circūposuisse sibi, & in eo tres ordines infixisse lucernarū, & ita ambulasse, ut procul stantibus appareret, quasi stella per terram iter agens. Porro Iudeos inopinabili uisione obstupuisse, & lōge cōstitutos tenuisse silentiū. Zabidon uero multa quiete ad templum uenisse, & aureum detraxisse asini caput. Sic enim urbane conscribit, & rursus Doram uelociter aduenisse. Igitur & nos dicere possumus, quia asinū, hoc est semetipsum, Appion grauat, & facit stultitia simul & mēdacijs oncratū. Loca namq; quæ non sunt, conscribit: & ciuitates nesciens transfert. Idumæa enim prouinciæ nostræ cōfinis est, posita iuxta Gazam, & nulla ciuitas huius Dora nuncupatur. In Phœnice uero iuxta montem Carmelum Dora ciuitas appellatur, in nullo concordans Appionis oblocutionibus. Quatuor enim dierū itinere procul est à Iudæa. Cur itaq; nos rursus accusat, eo quod nō habeamus cōmunes cū alijs deos, si sic facile credidere patres nostri ad se uenturum Apollinem, & cū stellis eum ambulare super terram putauere? Lucernā enim primo nūquā uidere, qui licet & tanta & talia cōcelebrant candelabra. Sed nec aliquis ei ambulanti per prouinciā ex tātis milibus obuiauit. Desolatos etiam uiros custodibus comperit, & hoc tempore prælij. Cætera iam relinquo. Ianuæ uero templi altitudine quidē erant cubitorum sexaginta, latitudine uero uiginti, omnes deauratæ, & penè auro puro confectæ. Has claudcbant nō minus quā uiri ducenti diebus singulis: & relinquere eas apertas, nefandissimū nimis erat. Facile eas lucernifer ille aperuisse creditur, qui solus etiam habuisse asini caput æstimabatur: quapropter dubium est, utrum hōc caput Zabidon denuo reuocauit. An certe sumens Appion, introdu-

xit in templum, ut Antiochus inueniret? Vnde ut secundo Appioni aliquā mentiendi daret occasionem, et conscribendum banirantium per deum factorem cœli et terræ et maris nulli Iudeos facturos alienigenæ, et maxime Græcis. Oportebat autem mentientem absolute dicere, nulli facturos alienigenæ, et magis Aegyptijs, sic etenim ab initio poterant eius figmenta de iureiurando congruere: Ab Aegyptijs utiq; nō propter malignitatē suam, sed propter calamitates expulsi sunt. A Græcis autē plus locis quàm studijs sumus abiuncti, ita ut nullæ inter nos et illos inimicitie et xclotypiæ esse noscantur. E diuerso nanq; multos eorum ad nostras leges contigit accessisse, quorum quidam permansere, quidā uero perdurare nō ferentes, denuo recessere. Hoc tamē iusiurandum nunquā se quisquā audisse meminit apud nos habitum, sed solus Appion (ut uidetur) audiuit. Ipse utiq; cōposuit nimis. Igitur hæc maxima cōpositio, etiam in futuro dicenda, Appionis admiratione dignissima est. Quarum rerū hoc affirmat indicatiū, quia neque legibus iustis utamur, nec deum colamus ut cōuenit, et diuersis gētibus seruiamus, et calamitates quasdam circa ciuitatem sustineamus, cum utiq; principalis ciuitas Romanorū sit, cuius ciues soli ab initio regnare atq; nō seruire cōsueuerunt. Quis etenim ab horū magnanimitate se ualeat abstinere? Nullus etenim aliorum potest dicere sermonē quē Appion locutus est, quando paucis contigit in principatu cōtinue præsidere, et nō rursus alijs facta mutatione seruire. Plurimæ nanque gentes alijs obedire coactæ sunt: soli autem Aegyptij, eo quod refugiant (sicut aiunt) in eorū prouinciam dij, atq; saluentur migrantes in effigies bestiarum, honorē præcipuum inuenerunt, ut nulli famularentur horum qui Asiam Europamq; tenuere: qui
scilicet

scilicet unam diem ex euo totius seculi nō habuere libertatem, neq; apud indigenas dominos, neque apud externos. Nā quemadmodū eis usi sint Persæ, nō semel solummodo, sed frequenter uastantes urbes, templa uertentes, amputatos apud eos interficientes deos, impropere nō studco. Nō enim conuenit stultitiam nos indocti Appionis imitari: qui neq; casus Atheniensium, neq; Lacedæmoniorum animo suo cōcepit, neq; alios quidem fortissimos, quorū summi diuersis uitæ sunt calamitatibus sauciati. Dimitto dirutam Atheniensium arcem, templū Ephesinū & Delphos, aliāq; multa, pro quibus intulit, sed potius inferētibus impropria. Nouus autē accusator nostrorum Appion inuentus est, malorū suorum apud Aegyptum gestorū prorsus oblitus. Sed Sesostris eum, quem refert fābula regē fuisse Aegypti, ut creditur, excēcavit. Verūtamen possumus & nos dicere nostros reges Dauid & Salomonem, qui multas subdidere gentes. Sed de his modo supersedendum est: quæ uero cunctis nota sunt, Appion modis omnibus ignorauit: quoniam Persis, & post illos principibus Asiæ Macedonibus, Aegyptij quidē seruiere, nihil differentes à famulis. Nos autem liberi cōsistentes, etiam ciuitatum in circuitu positarum tenuimus principatum, annis uiginti & cētum, usq; ad Pompeium Magnum: Et dum uniuer si sunt expugnati à Romanis principibus, omnī soli propter fidem suam maiores nostri auxillatores & amici fuere. Sed queritur quia uiros mirabiles nō præbuimus, uel ut quorundam artium inuentores, & inter hos enumerat Socratem, & Zenonem, & Cleanthem, & aliquos huiusmodi. Deinde quod potius est mirandum, semetipsum his adiecit, & beatificat Alexandriam, quia ciuem talem habere meruit, quod rite facit. Oportebat enim ut ipse sui testis existeret, qui

ret, qui alijs omnibus sic importunus & callidus esse uidebatur, & uita uerbosq; corruptus. Quapropter recte quilibet Alexandriae cōdolebit, si super isto aliquid magni sapuerit. De uiris autē qui fuerē apud nos titulo nullo laudis inferiores, sciūt qui uoluerint nostrae antiquitatis libris incumbere. Reliqua uero quae in accusatione conscripta sunt, dignū erat forte sine satisfactione relinquere, ut ipse sui potius & aliorū Aegyptiorum accusator extaret. Queritur enim eo quod animalia cōsuetā sacrificemus, & nō uescamur carnibus suillis: Sed & circumcisionē genitalium uehemēter irridet. De nostrorum quidē animalium peremptione, cōmunio nobis est cum alijs hominibus uniuersis. Appion autem sacrificantes nos redarguens, increpat semetipsum, cū genere sit Aegyptius. Nō enim Græcis aut Macedonibus aduersatur. Isti enim optāt sacrificare Hecatomben, id est, centum boum, suis dijs, & sacerdotibus utuntur ad epulas. Quae cum ita sint, nō propterea cōtigit mundum animalibus desolari, quod Appion expauit. Qui tamen si sollemnitates Aegyptiorum sequerentur, mundus quidem hominibus ferocissimis aut bestijs impleretur: quas isti iudicantes deos, diligenter enutriūt. Etenim si quis eū cōsuleret, quos putaret omnium Aegyptiorum esse sapientes atque deicolae, sacerdotes sine dubio fateretur. Haec enim duo dicuntur sibimet ab initio à regibus esse praecepta, ut deos colant, & sapientiam diligant: quod illi facere praecipue iudicantur: qui tamen & circumciduntur omnes, & à porcinis abstinent cibis. Sed neque ullus alter Aegyptiorum cum eis dijs sacrificare dignoscitur. Cecus igitur fuit Appion, quando pro Aegyptijs nostras detractiones cōponens, illos uidetur potius accusare, qui nō solum utuntur sollemnitatibus, quas in nobis culpāt iste: sed etiam alios circumcidi

circumcidi docet, sicuti dixit Herodotus. Vnde recte mihi uidetur Appion, propter patriæ suæ leges multam soluisse blasphemie. Etenim necessario circumcissus circa genitalia, uulnera ei facta nihil ei circum profuerunt, & putrefactis magnis doloribus expirauit. Oportet enim bene sapiētes in legibus proprijs circa pietatem integre permanere, & aliorum minime permanere. Iste uero suas quidē leges effugit, de nostris uero mentitus est. Hic itaque terminus uitæ fuit Appionis. Sed & noster hic iam finem liber accipiet.

Quoniam uero & Apollonius Molon, & Lysimachus, & alij quidam, tam per ignorantia quam per insaniam de legislatore nostro Mose, & legibus uerba protulere, nec iusta nec uera: dum illi quidē uelut mago atq; fallaci derogant, leges autē malitiæ apud nos nulliusq; uirtutis affirmant esse doctrices, uolo breuiter & de omni cōuersatione nostra, & de particulari (sicuti potero) proferre sermonē. Reor enim fore manifestū, quia & ad pietatem alterutrū, uniuersalemq; clementiam: insuper ad iustitiam laborumq; tolerantiam, & ad cōtemptum mortis optimas leges positas habeamus. Rogo tamen lecturos, ut nō cum inuidia exquantur huius operis lectionem. Non enim proposui laudes conscribere nostrorum: sed aduersus eos, qui nos plurimum & fallaciter accusarunt, satisfactionē hanc puto esse iustissimam. Proinde accusationem Apollonius non continue, sicut Appion, instituit, sed dispersim. Quippe tamen aliquando quidem nos sine deo & hominibus odiosos appellat, aliquādo uero formidinem nobis improperat: & ē diuerso, rursus aliquando de præsumptione fastum gentis nostræ queritur. Dicit autem etiam stultiores Barbaris: & propterea nullum inuentum nos solos uitæ utile comperisse. Hæc autem omnia manifeste redarguuntur, dum uni-

uersa contrario quàm ab eo sunt dicta monstrantur, & legibus imperata, & à nobis cum omni integritate gesta. Si uero coactus fuero facere mentionem legum contrariarum apud alios constitutarum, cuius rei culpabiles illi sunt, qui nostras solènitates tanquàm malas dicere uoluerent? Quibus neutrum puto remanere quod dicant, neque quia eas habemus leges, quarum ego capitales & summas ad increpandum positurus sum, æque, quia præcipue in legibus proprijs perduramus. Paululum ergo sumens onus, uolo prius edicere, qui sint eorum qui sine lege & ordine uiuunt. Hi qui ordinis & communium legum amatores extiterunt, & primi hoc inchoauerunt, recte mansuetudinem nostramq; uirtutem præstare dicendi sunt. Denique conantur singuli eorum gesta sua ad antiquitatē referre, ut imitatores aliorum uideantur existere, & nō ipsi potius alijs, ut legitime uiuere debeant, exponere: His igitur hunc in modum habentibus, uirtus legislatoris est meliora cōsiderare: & his qui usuri sunt legibus, quas posuerit, satisfacere, quia rectæ sunt. Populi uero est, ut in omnibus quæ cōstituta sunt, perduret: & neq; felicitate procedente, neq; calamitatibus aliquid horum immutet. Dico igitur nostrum legislatorem, quorumlibet qui memorantur legislatorum antiquitate præcedere. Lycurgus enim & Solon, & Zaleucus Locrenus, & omnes qui apud Græcos mirabiles sunt, nouelli atq; recentes, quātum ad illum comparati, esse noscuntur: quando nec ipsum nomē legis fuisse olim apud Græcos agnoscitur. Testis Homerus est, qui nusquam in opere suo hoc usus est nomine. Non enim secundum legem, sed indiffinitis sententijs, & regum præceptionibus, populus regebatur. Vnde etiā multo tempore permansere, tantum moribus utentes, & nō scripto, & multa horum semper secundum euentum casuum

casuum permittentes. Noster uero legislator antiquus existens, hoc etenim undique manifestum est, etiam apud eos clarum, qui semper contra nos loquantur: semetipsum prae-buit optimum principem populorum, et consiliatorē magnū. Sed instructionem totius legis uitae constringens, eis suāsit hanc libenter excipere, et firmissime incluta scientia custodire. Primitus autem eius magnitudinis opera uideamus. Ille namq; progenitorū nostrorū relinquentiū Aegyptum, et ad terram propriam remeātum, multa milia sumens, ex plurimis et impossibilibus rebus cautissime liberauit: et in aquosam eos, et multum arenosam oportebat transire uiam, bellāq; deuincere: et filios ac uxores, praedamq; bello seruare: in quibus dux egregius et cōsiliarius sapiētissimus, et tutor ueracissimus fuit uniuerforū. Omnē siquidem multitudinem in semetipsum pendere fecit, et cū omnia quae uellet persuadere posset, in nullo horum uindicauit sibi potestatem: sed in quo maximo tempore potestatem sibi arrogat, et tyrānidem praesules rerū, et populum frequenter plurima iniquitate uiuere cōsuescunt, in hac ille potentia constitutus, ē diuerso magis iudicauit agendum pie, et plurimam exhibere alijs aequitatem, ipse uirtutem praecipuam se credens cunctis ostendere, et salutem firmissimam praebere sequacibus bona uoluntate. Et maximis actibus in singulis casibus usus est. Quapropter recte iudicabat, ducem atque consiliatorem se deum habere: et primitus sibi met satisfaciens, quia secundum illius uoluntatem uniuerſa gereret atque tractaret, credidit modis omnibus oportere, ut etiā apud plebē haec opinio permaneret. Namque dum respicere suam uitam credunt, delinquere non praesumunt. Huiusmodi quidē noster legislator fuit, non magus, non fallax, sicut derogatores iniuste prom

m m m 5 nunciant:

nunciant: sed quales apud Græcos gloriantur fuisse Minorem: et post eum legistatores alij. Nanque quidem eorum leges positas animo dicebant, alij uero eas in Apollinem et uaticinium Delphicum referebant, siue pro ueritate hoc credentes, seu facile suadendum iudicantes populo. Qui uero præcipuas leges instituerint, uel qui iustissime de dei fide cognouerint, licet hoc ex ipsis legibus facta cõparatione conspiciere. Iam enim de ipsis tempus est disputandi. Igitur infinitæ quidem particulatim, gentiũ atq; legum apud cunctos homines differentiæ sunt. Alij siquidẽ monarchis, alij uero populo potestatem reipub. cõmiscere. Noster uero legislator nihil horum intendens, ueluti si quis hoc dicendo mensuram transcendat uerbi, diuinam rempublicam declarauit: deo principaliter conuersationem nostrã atque potestatem excellenter assignans, et satisfaciens eum cunctos inspicere, tanquã causam bonorum omnium uniuersis hominibus existẽtem: et quæcunq; cõtingit eos in angustijs supplicasse, illius non latuisse uoluntatem, neq; quicquã eorum quæ gessere, uel si quid aliquis apud semetipsum potuit cogitare. Vnum uero cum esse monstrauit, et ingentium, immutabilẽ per tempus, æternum, et omni specie mortali pulchritudine differentem, et ipsum nobis notum: qualis autem sit secundum substantiam, prorsus ignotum. Hæc itaque ut de deo saperent prudētissimi Græcorum, qui quidem eruditi sunt, illo utique sciendi præbente principia, nunc dicere prætermitto, quia non optima et congrua dei naturæ atque magnificentie sunt, ualde testantur. Pythagoras enim, et Anaxagoras, et Plato, et post illos philosophi Stoici, et penè cuncti, uidetur de diuina sapuisse natura. Sed hi quidẽ ad breue philosophãtes, populo supstitutionũ opinionibus iam cõscriptã ueritatẽ dogmatis proferre

proferre timuere. Noster uero legislator opera præbens
consonis uerbis suis, nō solum his qui cū eo erant satisfecit,
sed etiā qui ex illis semper erant nascituri, hoc immutabili-
ter inspirauit, & causam legislationis ad utilitatis modum
semper adduxit. Non enim partem uirtutis dei culturā di-
xit, sed huius partes alias esse perspexit atq; cōstituit. Idē
fortitudinē, iustitiā, & in omnibus ciuium concordiam ad
alterutros. Cunctæ nanq; actiones & studia, uniuersiq; ser-
mones, ad diuinā referuntur per omnia pietatem. Nō enim
hoc inexamiatum aut indefinitū ulterius dereliquit. Duo
siquidē sunt totius discipline & moralis institutionis mo-
di, quorum unus quidē sermone doctor est, alter uero exer-
citatione morum: quæ cum ita sint, quidam legislatores sen-
tendo sunt discreti, & alterum horum modū sibi placitū
assimantes, alterum reliquerunt. Sicuti Lacedæmonij qui-
dem & Cretes moribus erudiebantur, non uerbis: Athe-
nienses uero, & penē omnes alij Græci, quæ quidē oportet
agi percipiebant suis legibus: asuescere uero ad hæc ope-
ribus, minime ualuere. Noster autem legislator hæc ambo
multa diligentia coaptauit. Nam nec exercitationes mo-
rum dimisit non traditas, neque leges sermone reliquit in-
computas. Sed mox à primo inchoans cibo, & unicuique di-
cto cōueniēte, nihil neq; minimarū escarū sub potestate uo-
luntatis utentium dereliquit. Sed & de cibis quibus conue-
nit abstineri, & qui sumendi sunt, uel quæ diætā commu-
nis esse uideatur, necnon & de operibus, labore simul &
requie, terminum atque regulam posuit legem: quatenus
ueluti sub patre atque domino uiuētes, neque uolētes quic-
quā neque per ignorantiam delinquamus. Nō enim igno-
rantibus pœnam posuit, sed optimam & necessariā corre-
ptionem mōstrauit legē. Quapropter nō semel audire, nec
secundo

secundo uel sepius: sed in unaquaque septimana, alia opera relinquentes, ad legis auditionē congregari præcepit uniuersos, eamq; perfectē cōdiscere, quod scilicet omnes legislatores reliquisse noscūtur. Et intantum plurimi hominum porrò sunt, ut secundum proprias uiuāt, quia penē eas ignorant. Et cum peccauerint, tunc agnoscunt ab alijs, quam legem probantur esse præuaricati. Sed etiam uiri maxima cū gloria & principalia gubernantes, profitētur ignoratorem. Scitos nanque sibi faciunt assidere ad dispensationem rerum, & experimentum legis habētium: Nostros uero quemlibet cum legis interrogat, facilius quā nomē suum recitat. Vniuersas quidem mox à primo sensueas discētes, in animo uelut inscriptas, & rariis quidē qualibet trāsgrēditur. Impossibile autem est supplicium deuitare peccantē. Hoc itaque primum omnium mirabilem consonantiam nobis instituit. Nam unam quidem habere & eandem de deo sectam, uita uero ac moribus differre, nihil ab inuicem optimam moribus hominum potest celebrare concordiam. Apud nos etenim solos, neque de deo quilibet sermones audiet alterutris aduersarios, sicut multa similia apud alios fieri comprobantur: cum non solum à fortuitis, quod uisum fuerit unicuique, profertur: sed etiam apud quosdam philosophorum hoc crebro præsumitur: quando alij quidem totam dei naturam sermonibus perimere tentauerunt: alij uero eius prouidentiam ab hominibus abstulere. Neque in studijs uitæ differentia ulla conspicitur, sed communia quidem opera omnium apud nos existunt. Vnus non de deo sermo concors est, asserens illum cuncta respicere, sed etiam de ipsius uitæ studijs. Et quoniam oportet omnia alia ad terminum diuinæ pietatis adduci: à mulieribus nostris & à seruis quilibet auerti. Pro qua re illatas nobis calumnias

calumnias à quibusdam, cur non exhibeamus viros inuentores nouorum operum seu uerborum contigit oriri. Alij siquidem in nullare paterna perdurare optimum esse putant, et precipue transgressoribus sapientiæ robur asignant. Nos autem è diuerso, unam esse prudētiam atque uirtutes existimamus, nihil penitus uel facere uel cogitare contrarium his, quæ antiquitus sancita noscuntur: quod scilicet indicium legis est optimo foedere constitutæ. Nam ea quæ nunc non habent modum, experimento sæpe correpta redarguantur. Apud nos autem, qui credimus ab initio positam legem diuina uoluntate, nihil aliud pium est, quàm hanc sub integritate reseruare. Quis etenim eius quicquàm mouere potest, aut quid melius adinuenit, uel quis ab alijs tanquàm præcellentius ad statum reipublicæ nostræ migrauit: aut quæ poterit esse melior atque iustior, quàm ea quæ deum quidem principem omnium esse confirmat. Sacerdotibus autem in communi quidem res precipuas dispensare permittit. Summo uero pontifici aliorum sacerdotum principatum competenter iniungit. Quos utique non diuitijs, neque alijs quibusdam spontaneis auiditatibus præcellentes, legislator ad culmen huius honoris instituit: Sed quicumque sapientia uel temperantia alijs præstare noscuntur, eis precipue culturam diuinæ placationis coniunxit. Apud hos igitur, et legis et aliorum studiorum integra diligentia custoditur. Contemplatores etenim omnium, atque iudices contemptorum, et punitores culpabilium sacerdotum esse decreti sunt. Quis ergo principatus, quod regnum erit hoc sanctius, uel qui honor deo potius cooptabitur, cum omnis quidem populus sit præparatus ad pietatē, summa uero diligētia sacerdotibus sit indita, et uelut quædā festiuitas gubernetur uniuersa respublica?

De sacerdotibus.

De cultu
diuino.

blica? Cum enim ministeria sua numero paucorum dierum alienigenæ custodire nequuerunt, ea uidelicet sacrificia nominantes, nos cum multa delectatione, et incommutabili uoluntate solēnitatis opus per omne seruamus eum. Quæ igitur sunt præcepta uel interdicta simplicia, siue nota, dicamus. Primum quidem de deo est, dicens: Deus habet omnia, perfectus, beatissimus, ipse sibi cunctisq; sufficiens, principium et mediū et terminus. Inter omnia operibus quidē et muneribus clarus, et totius rei manifestus. Forma uero et magnitudine nobis inenarrabilis. Omnis namque materies comparata ad huius imaginem, licet sit pretiosa, tamen pro nullo est: cunctaque ars ad illius imitationis inuētum, extra artem esse cognoscitur: nihil simile neq; uidemus, neq; possumus suspicari, neque conijcere. Sanctum est: Videmus eius opera lumen, coelum, terram, solem, lunam, flumina, mare, animalium nationes, reditiones fructum: hæc deus fecit, non manibus neq; laboribus, neque quibusdam indiguit sibi cooperantibus, sed ipso uidente bona repente facta sunt. Nunc homines cōuenit uniuersos, siqui uolunt, eum placare exercitatione uirtutis. Modus enim diuinæ placationis iste sanctissimus est. Vnum templum unius dei, commune omnium communis dei cunctorum. Gratum namq; semper est omne quod simile est. Hunc placant quidem sacerdotes semper. Præcedit uero istos primus secundum genus, qui ante alios sacerdotes sacrificabit deo, custodiet leges, de dubijs iudicabit, et puniet lege cōuictos. Huic quisquis non obedit, supplicio subiacebit, tanquā qui in ipso deo impie gesserit. Hostias immolat, non ad crapulam nostram uel ebrietatem attinentes. Hæc enim non placent deo: quæ res occasio potius iniuriarum simul et expensarum est. Deus enim temperatos, ordinatosq; et boni

et boni generis diligit, et ut precipue sacrificantes caste uiuamus. In sacrificijs autē pro cōmuni salute primū oportet orare, deinde singuli pro semetipsis, quomodo omnes socij sumus. Et qui hoc consortium sue uitae praeponit maxime, deo gratissimum est. Supplicatio uero fit ad deū uotis ac precibus, non ut bona praestet. Hec enim ipse sponte contulit uniuerfis, et uno deposuit. Sed ut hoc suscipere ualeamus, suscipientesq; seruemus, purificationes in sacrificijs lex decreuit. De omni excubij excommunicatione à muliere facta, et alia multa conscribere, ualde longissimū est. Huiusmodi erga de deo, et eius placatione sermo est. Ipse autem simul etiam lex est. Quosdam autem mouit lex De coniugio. per mixtionem per naturam ad coniugem, si tamen pro filiorum causa procreandorum agatur. Masculorum uero in masculos ualde iudicauit inimicas: et tentantes horum, morte decreuit dignos. Nubere uero iubet, non respicientes ad dotem, neque uiolenter arripere, sed neque dolo uel fallacia suadere. Dispensationem uero potius fieri per eū, cuius noscitur esse potestatis, et per cogitationem opportunam. Mulier autem inferior, inquit, est uiro per omnia. Obedit igitur non ad iniuriam, sed ut sit sub regimine constituta. Deus enim uiro potestatem dedit. Cum hac ergo coire decet maritum solummodo. Alterius uero experientiam habere nequissimum. Siquis autem hoc egerit, declinatio nulla mortis. Neque uim fieri uirgini alteri desponsatae: neque si suaserit, nuptiae filios nutrire praecepit. Vniuerfis autem mulieribus interdixit, uel celare quod statum est, uel aliam machinationem corrumpere filij. Namq; moecha trix est anima demoliēs, et genus imminuēs. Igitur si quis ad concubitum, corruptionemque transierit, immundus. Oportet autē etiam post legalem commixtionē uiri, mulie-

De fune-
ribus.

res lauare. Hoc enim partem animæ pollueret iudicauit: inflata namq; corporibus uulneratur. Dum hoc fit aliquam propter purificationis causam, talibus imperauit. Sed neq; in filiorū natiuitatibus cōcessit epulationes aggregari, & fieri occasiones ebrietatis: sed temperatū esse repente principium. Iussitq; literis erudiri propter leges, & nosse progenitorum actiones, ut actus imitētur: & cū legibus educati, neq; transgrediātur, neque cogitationē ignorationis habere iudicentur. Prospexit autē etiā funeribus mortuorū, benēq; pretiose ad sepeliendū celebrentur exequiæ. Neque insignium fabricā sepulchrorū, sed necessaria quidē circa prolationē funeris imperauit domesticos adimplere. Omnibus autē uiuentibus legitimū esse constituit, ut aliquo moriente & cōciuant, & gemitus lamentationis effundant. Purificari autem iubet etiā domesticos funere celebrato: ut longe procul sit, quā sic uideatur quis mundus esse, cum fecerit homicidiū. Parentū honorē post deū esse cōstituit: Et qui nō repensat eorū gratiæ, sed in qualibet parte cōtristat, præcepit esse lapidandum. Iubet etiā omnibus senioribus honorē iuuenes exhibere, quoniā cunctorum senior deus est. Nihil prætermittit celebrandum apud amicos: nō enim amicitie sunt apud eum, cui omnia non creduntur. Et licet aliquæ inimicitie proueniant, prodi tamen ad arma prohibuit. Si quis autem arbiter munus acceperit, morte multatur, despiciens quod iustum est, & auxilium reis offerens. Quod quisquā non posuit, nō auferat: & aliena non tangat: mutuans non accipiat usuras. Hæc, & his multa similia, communionem cōtinent nostrorum inter alterutros. Quomodo autem etiam de domestica cura circa alienigenas habenda, docuerit legislator, referri dignum est. Videbitur enim omnibus optime prospexisse deum, eo
ita sen-

itaſſentiente. Neque propria corrūpimus, neque participa-
ri rebus noſtris uolentibus inuidemus. Quicunque enim uo-
lunt ſub noſtras conuerſari leges, accedētes ad ea cum mu-
nificētia ſuſcipit, non genere ſolummodo, ſed etiam uolun-
tate uitę putans eſſe conſortium. Eos autem, qui tranſito-
rie miſceri ſolennitatibus, non alia tamen exhibenda conſti-
tuit. Idem omnibus præbendum, ignem, aquam, cibum, iter
oſtēdere, non ſpernere aliquem inſepultum: Miſiſſime etiā
circa hoſtes quę ſunt agenda ſanciuit, ut neque terra eorū
exuratur, neque arbores fertiles incidantur: Sed etiam ſpo-
liari eos qui in bello cecidēre, interdixit: Et captiuos pro-
ſpexit, quatenus eorum amoueat inſiuria, Et maxime foe-
minarum. Sic autem aliam manuſuetudinem atque clemen-
tiam ſtudit edocere, ut etiā de animalibus irrationabilibus
non ſaceret: ſed horum tantummodo utilitatem legitimam
concedens, ab omni nos alia cauſa prohibuit. Quęcunque
enim ueluti ſupplicantia oriuntur in domibus, hæc interdi-
xit occidi: ſed neque parentes denique præcepit auferri. Et
licet inimica ſint animalia, eis tamen parcendum eſſe ſanci-
uit. Sic undique, ea quę ad manuſuetudinem pertinent obſer-
uauit: doctrinalibus quibus quidē, ſicuti prædictum eſt, le-
gibus utens, Et alia rursus contra tranſgreſſores cauſa pu-
nitionis ſine excuſatione deſigens. Damnum nanque in plu-
rimis cauſis tranſgredientium, mors eſt. Si adulterium cō-
miſerit aliquis, ſuum puellę fecerit. Si maſculo turpe tenta-
mentum præſumpſerit, lege comburatur, aut patiatuſ ſuſti-
nere tentatus. Similiter autem eſt lex ineuitabilis Et in ſer-
uis, ſed etiam de menſuris, uel ſi quis de ponderibus dolum
fuerit operatus, Et de iniuſta uenditione, ac fraude uel fide
traxerit alienam rem, aut quod non poſuit, abſtulerit: cohi-
bendi hi ſunt uindicta, nō quali apud alios, ſed ne ualde ma-

iori. De iniuria uero parētum, uel impietate quæ sit in deo, licet tentet hoc aliquis, mox peribit. His itaque secundum legem uniuersam honor tribuitur, non argenti, non auri, neque coronæ capitis, aut cuiusdam prædicandæ festiuitatis: sed unusquisque testem habens consciētiam suam, ualde proficit, legislatore prophetante, & de eo fidem condonāte firmissimā his qui seruauerunt leges: & licet pro eis mori contingat aliquibus, concurrunt tamen alacres ad occasum. Dedit enim deus rursus fieri, ut uita melior possit ex mutatione conferri. Piget itaque nunc hoc me cōscribere, nisi opera essent omnibus manifesta. Quoniā multi & plerumque olim nostrorum progenitorum, ne uel sermonem solummodo extra legem proferrent, omnia passi sunt sustinere uiriliter: uel si honorari cōtigat apud omnes homines nostram legem, & uoluntariam legis consequentiā esse manifestam, imbuebant Græcos maiores nostri, etiam extra regionem propriam constituti: huiusmodi siquidem rectā sententiam habent, & tam gloriosam de deo: talesque leges multo secundo sic firmissime custodiri, omnes arbitror admirari, propter frequentes apud nos factas mutationes. Denique eos qui conscribere proxime de repub. & legibus tētauerunt, tāquā de incredibilibus compositionibus quidam frequenter accusant, dicētes, quoniam impossibilia suumpserint argumēta. Et alios quidem relinquo philosophos, quicunque huiusmodi negotium in suis cōscriptionibus habuerunt. Plato mirabilis apud Græcos, tanquā de honestate uirtute præcedens, & uirtute sermonum & persuatione philosophiæ cunctos excellens, ab his qui dicebāt pessimum esse de repub. cōscribere illusus & diuulgatus, penè perēptus est: cum utique qui illius uerba considerauerit, frequenter & facile reperiet, quæ etiam consuetudini plurimorum proxima

Plato penè perēptus.

proxima esse noscuntur. Ipse siquidem Plato confessus est, quia ueram de deo opinionem propter ignoratiam plebis proferre securum non est. Sed Platonis quidem uerba uana esse putat, et multa potestate composita atque cōscripta, et maxime de legislatione prolata. Lycurgi uero mirantur, et Spartani cuncti concelebrant, quoniam illorum legibus plurimo tempore perdurauerunt. Ergo hoc manifestū uirtutis indicium est, in legibus permanere. Si uero Lacedæmonios admiratur, illorū tempus assumat, sciētes amplius duobus milibus annis nostrā cōstitisse Rem. et ipse super hæc sciant, quoniā Lacedæmonij quidē omni tempore quo apud se habuere libertatem, perfecte uisi sunt custodisse leges. Cum uero circa eos factæ sunt fortunæ mutationes, penē cunctarū legū obliiti sunt. Nos autē multis casibus cuolutis propter regum Asiæ mutationes, neq; in nouissima mala ueniētes, à legibus sumus alienati: nō uacationis, nec eptionis causa seruantes eas: quando si quis considerare uoluerit multo ampliori testimonio maiores excubias et labores nobis quàm Lacedæmonijs uidebit impositos. Illi siquidem operātes terrā, et neque circa artes exercitiū habētes, sed ab omni operatione remissiores, pingues, et corpore pulchri in ciuitate degebāt, alijs ministris in omnibus uitæ necessarijs rebus utētes et cibum paratū ab illis accipiētes, solū opus bonum atq; clemēs iudicātes ad faciendū et patiendū, quatenus praeualerēt aduersus omnes, contra quos bella susciperēt, quia neq; hoc adipisci potuerūt, dicere superpono. Nō enim singuli solūmodo, sed multi frequenter eorū subito legis præcepta negligentes, semetipsos cum armis hostibus tradidere. Putāsne, et apud nos, non dico tāti, sed duo uel tres agniti sunt, proditores effecti legum, uel mortē, non dico illā, facile quæ solet præliatibus

cuenire: sed eam que cum multa corporum afflictione, & multa crudelitate uidetur accedere. Quam (ut ego puto) quidam praeualentes, nobis non per odium subiectis imposuere, si qui sunt homines, qui nō tantummodo esse credant pessimum, si agere quicquam extra leges suas uel sermonē apud eos dicere compellantur. Non tamen mirari decet, si mortē fortissime toleramus pro legibus, & ultra alios uniuersos. Non enim quae leuia uidentur nostris studiis alij facile patiuntur, hoc est, operationem, cibiq; simplicitatē: & ut nihil frustra, neque fortuito, quod quisq; desiderat uescatur, aut bibat, aut ad cōcubitum quēlibet accedat, aut splēdide uestiatur, aut sine nobilitate uacet. Sed illud attendendum est, si gladijs utentes, & hostes ab inuasionē fugātes, praecepta legis circa cibos nequaquam infringimus. Nobis itaque gratum est propter hāc legibus obedire, & illis fortitudinis causas ostendere. Proinde Lysimachi & Molones, & quidem huiusmodi alij conscriptores, improbi sophistae, adulescentium deceptores, quasi uehementer nobis prauissimis existentibus, derogare contendunt. Ego nollem de legibus alienis exminationem efficere. Noster enim mos est propria custodire, non aliena potius accusare. Et ut neque irridere, neque blasphemare debeamus eis, qui apud alios putantur dii, aperte nobis legislator interdixit propter ipsam appellationem. De accusatoribus autem proiectiones suas non increpare uolentibus, tacendum non est, cum utique nō à nobis nunc sermo compositus eos arguere uideatur, sed à multis probabiliter iam prēmīssus. Quis igitur eorum qui apud Græcos sapientia sunt mirabiles, nō redarguit nobilissimos poetas & praecipue legislatores, quoniam huiusmodi sectas de deis ab initio populi inseruere, dicentes eos è numero quidem quantos ipsi uoluerunt,

luere, ex alterutris uero & diuersis natiuitatibus procreatos? Hos autem diuidentes locis, habitaculis, tanquam generationes animalium, alios quidem sub terra, alios in mari, seniores autem eorum in tartaris uinctos esse diceret quibuscunque distribuere cœlum, his sermone quidem patrem, operibus autem tyrannum atque dominum superposuere. Propterea aduersus eum cōstituere insidias per uxorem, & fratrem, & filiam, quam ex eius capite fingunt generatam, ut alligantes eum appenderent, sicut ipse ille suū dicitur patrem. Hæc iuste accusatione digna conquerrantur, qui sapientiæ uirtute præcellūt. Hi super hæc deridentes adiiciunt: Si deorum alios quidem ephebos & adulescētes, alios autem seniores & barbatos esse credendum est, alios constitutos superantes, & quendam fabrum, aliā uero textricem, aliam uero peregrinantem, & cum hominibus contendentem, alios autem citharizantes aut arcu gaudentes, deinde inter alterutros seditiones effectas, & propter homines contentiones constitutas, ut non solum alterutros alterutris manus immitterēt, sed etiam ab omnibus uulnerati lugerent malāque perferrent: & quod super omnia est luxuriosius, si intemperantia permixtionis uterentur: quomodo non erit incongruum amores & concupiscentias ad uniuersos attinere, simul masculos & ad fœminas: Deinde fortissimus & primus eorum pater, seductas à semetipso, impregnatasque mulieres, diruptas submersasque sperneret, & eos qui ex eo sunt nati neque liberare potest, factos conscriptos, neque sine lachrymis eorū perferre morales. Bona sunt hæc, & his alia consequentia, id est, adulterio in cœlo uiso, & sic impudenter a dijs celebrato, ut iam alij Zelare se profiterentur tali passione conscripti. Quid enim alij facturi nō essent, dum neque senior atque rex uas-

luisset impetū suum à mulicrum permixtione retinere: alij uero dum seruientes hominibus, & nunc quidem ædificantes causa mercedis, nunc uero pascētes: alij autem malignorum modo in fero carcere colligati: quem igitur sapientiū talia non accēdant, ut hæc componētes redarguat, & multam stultitiam his credentium reprehendat? Alij uero ad terrorem quendam uel metum, necnon & rabiem, atque seductionem, omnesq; pessimas passiones, & formam in dei natura fingere præsumpsere. Et horum quidem nobilioribus etiam ciuitate sacrificare suasere. Si quidē simulata necessitate consistunt, ut quosdam deorū putent bonorū esse largitores, alios autem uocent aduersarios, quando eos ueluti malignissimos homines muneribus atq; donis placare contendunt, magnū quoddam malum se suscepturos ab eis existimantes, nisi mercedem eis studiose præbuerint. Quæ igitur causa sit tantæ huius iniquitatis atq; delicti circa deum? Ego, quidem arbitror, eo quod neque ueram dei naturam ab initio eorum legislatores agnouerint, neq; quantū præcipere potuere, perfectam sententiam diffinientes repub. tradidere: Sed uelut aliud quiddam prauissimū reliquerūt, dantes potestatem poëtis, siquidem ut quos uellent deos introducerēt: hæc omnia partiētes rhetoribus, ut de reipub. scriberēt, & de peregrinis dijs decreta proferret: Sed etiā pictores & gypsoplastæ in hoc apud Græcos multam habere potestatem, ut unusquisque formam quam uellet secundum modum suæ opinionis exponeret, alter quidem ex luto quod uellet fingens, alius uero pingens. Opifices itaque qui maxime putantur esse præcipui, ebur & aurum habent, ad hoc suæ semper nouitatis argumentum. Proinde apud eos priores quidem dij florentes honoribus, senuerunt (sic enim proferendum est) alij uero noui clam introducti, religionē

gione potiuntur: & templorum alia quidem desolata, alia uero nuper secundum eorum uoluntatem edificantur: quæ propter (ut arbitror) è diuerso nosse magis indigent, quælis facta sit circa deum, & quomodo ei honor immobili religionem seruetur. Apollonius siquidẽ Molon, unus fuit stultorum atque timentium. Eos autem qui uere in Græco philosophati sunt, neque prædictorum aliquid latuit, neq; frigide allegoriæ causas ignorauere. Quapropter illos quidem iuste spreuere, & circa ueram decentemque circa deũ opinionem nobis fuisse concordēs. Quod Plato respiciẽs, neque ullum quempiam poëtarum dicit in republi. esse suscipiendum: & Homerum honorabiliter admonet, sanum ei constituens, & unguenta superfundens, ne rectam opinionẽ de deo fabulis forte destrueret. Præcipue nanque Plato, nostrum legislatorẽ imitatus, licet nullam cruditionem huiusmodi suis ciuibus imperasset, id est, ut omnes perfecte discerent leges, ut ne fortuito aliquid extraneorum ciuibus misceretur, sed esset pura respub. & in legũ custodia perduraret: horum nihil cogitans Apollonius Molon, nos uoluit accusare, quoniam nõ recepimus eos, qui alijs sunt opinionibus præoccupati: neque de deo communicari patimur eis, qui alia uitæ consuetudine degere: cum neque hoc proprium nostrum sit, sed commune cunctorum, non modo regum, sed etiam qui inter Græcos cautiissimi fuisse noscuntur. Lacedæmonij nanque peregrinos etiam expellebant, corruptionẽ extra leges ex utroq; metuentes. Illorum igitur citius seuitiam poterit quilibet arguere, qui nulli neque cõuersationis neq; cohabitationis suæ participium exhibebat. Nos aut̃ aliorũ quidem res zelare nõ finit: participari uero cupientes, quæ sunt nostra libenter suscipimus: quod utiq; reor indicium magnanimitatis atq; clementiæ. Sed de sino

iam de Lacedæmonijs amplius disputare. Athenienses uero, qui communem esse suam gloriatur omnibus ciuitatē, quomodo de his rebus habuerint, Apollonius ignorauit. Hi nanque uel uerbo solummodo, præter illorū legem, de dijs loquentes, inuitabiliter punierunt. Cuius enim rei gratia

Socrates Socrates est mortuus: nō enim hostibus tradidit ciuitatem, neque templa uastauit: sed quia noua iuramenta iurauit, & quoddam demoniū significasse referebat, seorsum ludens, sicuti quidam dicunt, propter hoc ueneni poculo morte multatus est. Insuper etiam corrumperere iuuenes eum accusator aiebat, & conuersationem patriæ legesque continere. Et Socrates quidem ciuis Atheniensis, huiusmodi tormēta sustinuit.

Anaxagoras. Anaxagoras autem Clazomenius fuit. Et quia existimantibus Atheniensibus solem esse deum, ille eum insensatum & ignotum asseruit, paucorum sententia morte damnatus est. Et aduersus Diagoram Melium talētum decreuerūt, si quis occideret eum, quoniā eorū mysteria de-

Diagoras. ridere ferebatur. Pythagoras autem nisi cito fugisset, comprehensus occideretur, eo quod dubium de dijs Athenien-

Pythagoras. sium conscripsisse putabatur. Quod oportet mirari, si circa uiros fide dignos talia gessisse noscantur, qui neque mulieribus pepercere. Nunc enim sacerdotē quēdam, quoniā eum quidam accusauit peregrinos colere deos, decretū aduersus eos qui peregrinum introducerent deum, suppliciiū mortis inferebatur. Igitur q̄ tali lege utebantur, palam est, eo quod aliorum non crederent esse deos. Non enim si crederent, aliquibus inuiderent, quasi quiddā maius habentibus. Scythæ uero cædibus congaudentes humanis, & paululum differentes à bestijs, arbitrantur tamen sua mysteria oportere esse custodienda: & Anacharsim sapientia mirabilem apud Græcos, aduenientem interemerunt, quoniā uidebatur

debatior Græcorum deorū ad eos uenisse plenissimus. Multos autem apud Persas quilibet inueniet, etiam pro eadem causa tormentis affectos, Sed palam est, quoniam Apollonius Persarum legibus congaudebat, illōsque mirabatur: quippe cum Græci eorū fortitudinē atque concordia unanimitatis, quam habuere de dijs, mirati sunt, hāc scilicet fortitudinem, quam in templis eorum concrematis habuerūt. Is etiam studiorum omnium imitator extitit Persicorū, iocoribus alienis contumelias faciens, filiosq; concidens. Apud nos autem mors decreta est, si quis uel irrationabilia animalia hoc modo noceat: et ab his legibus non abducere neq; timor potuit præpotentium potestatum, neque zelus eorū qui apud alios honorātur. Sed neque fortitudinē ideo exercemus, ut bella auaritiæ causa suscipiamus, sed ut legum iura seruemus, et dum alia detrimenta litis sustineamus. Si quos de legibus mouere tentauerint, tunc etiam ultra uirtutem rebellare contendimus, et usque ad calamitates nouissimas perduramus. Cur itaque nos zelemus leges, cum eas neq; à legislatoribus suis seruatas esse uideamus? Vel quomodo Lacedæmonij nō erāt de impermixta sui cōuersatione reprehendendi, et de defectu pariter nuptiarum? Iliaci uero et Thebei, coitum impudētem et extra naturā olim in masculos agebāt, et optime atq; utiliter facere se putabant. Ergo cum ipsi omnino rebus efficrent, etiā suis legibus miscuere: quod tantum aliquando ualuit apud Græcos, ut etiam dijs suis masculorum concubitus applicarēt. Itaq; denique Germanorum nuptias retulere, huiusmodi satiffactionem rerum incongruarum, et extra naturam pro libidine cōponentes. Desino nunc de supplicijs dicere, et quātas ab initio præbuerint plurimi legislatores absolutiones malignis hominibus, in adulterio quidem pecuniariam, in

corruptione autem etiam nuptias sancientes. Quantas autem occasiones contineant de abnegatione pietatis, examinare longissimum est. Iam enim apud plurimos olim meditatio facta est transgrediendi leges, quod non agitur apud nos, quando propter eas et diuitijs et ciuitatibus et bonis alijs priuati sumus. Lex autem apud nos seruatur usque ad mortem. Nullus uero Iudeorum, neque si procul abeat extra prouinciam, regem quamuis acerbum sic metuit, ut ultra ullum legis uideatur timere preceptum. Igitur si propter uirtutem legum taliter apud eos sumus, concedant quoniam potētissimas leges habemus. Si uero circa prauas nos legis iudicant perdurare, quid ipsis iustis me non patiatur, meliores non custodientes opere sanctiones? Quia igitur longinquitas temporis uerissima creditur omnium esse probatio, hanc ego testem faciam uirtutem legislatoris nostri, opinionis quam ille de deo contradidit. Nam cum sit infinitum tempus, si quis eum comparet aliorum legislatorum etatibus, hunc ultra omnes inueniet. A nobis itaque declarate sunt leges, et cunctis alijs semper hominibus zelum sui potius præbuerunt. Primi quippe Græcorum, ad faciem quædam iura patriæ cōseruabant: ipsis autem philosophiæ, tractatu illa secuti sunt, de deo similia sapientes, humilitatēque uitæ communionem inter alterutros edocentes. Sed etiam populis olim multus fuit zelus nostræ maxima pietate culturæ nomen est. Itaque pietas Græcorum, nec ullus quisquam barbarus, nec ulla gens, ubi septimana in qua uacamus consuetudo minime discurrit, atque ieiunia et candelabrorum incendia: sed etiam ciborum apud nos solennia, plurimi apud multos iugiter obseruare conantur. Insuper imitari etiam concordiam, quam nos inter alterutros obtinemus, et rerum participare suarum, et operum dilectionē

lectionem in artibus, & per durationem necessitatum habere pro legibus. Illud enim mirabilius est, quia præter impulso-rem huius obseruationis, ipsa per se lex homines ita ualuit obligare: & quemadmodum deus in uniuerso mundo consistit, ita lex per cunctos ambulauit. Vnusquisque enim, si suam regionem domumque conspiciat, his quæ discuntur Homerus recessauit. Oportet igitur cunctorum hominum malitiam reprehendere. At enim uolunt nos isti aliena & praua iura, ante propria & meliora zelari: aut certe si hoc uolunt, quiescant nobis per inuidiam accusationes ingerere. Non enim pro cuiuslibet maliuolentia defendimus hanc causam, sed nostrum honoramus legislatorem, atque credimus quæ ab illo prophetata de deo sunt. Denique nisi intelligeremus ipsi uirtutem legum, nunquam magna sapere super his tantus populus zelaretur. Sed de legibus quidem & de re publica nostra, certissimam feci rationem in his, quæ de antiquitate conscripsi: Nunc autem eorum memini quantum necessarium fuit, neque aliorum uituperare iura, neque nostra laudare proponens: sed hoc agens, ut de nobis iniuste conscribentes, & contra ipsam ueritatem impudentissime contententes, arguerem. Arbitror itaque per hanc conscriptionem abundanter me quæ promisi, complexisse. Denique in principio demonstraui genus accusatorum esse certissimum, atque nouum, & multos ueterum in conscriptionibus suis memoriam habentium nostri, ex illis testes exhibui. Dixere itaque Aegyptios fuisse progenitores nostros: & ostensum est, quia in Aegyptum uenerint alii deinde sunt mentiti, quoniam exinde propter cladem corporis sint expulsi: & apparuit, quantum uoluntate & magnitudine fortitudinis ad propria sint reuersi. Alij uero, tamquam nequissimo uiro, legislatori nostro derogare cõtendunt: cuius

Epilogus.

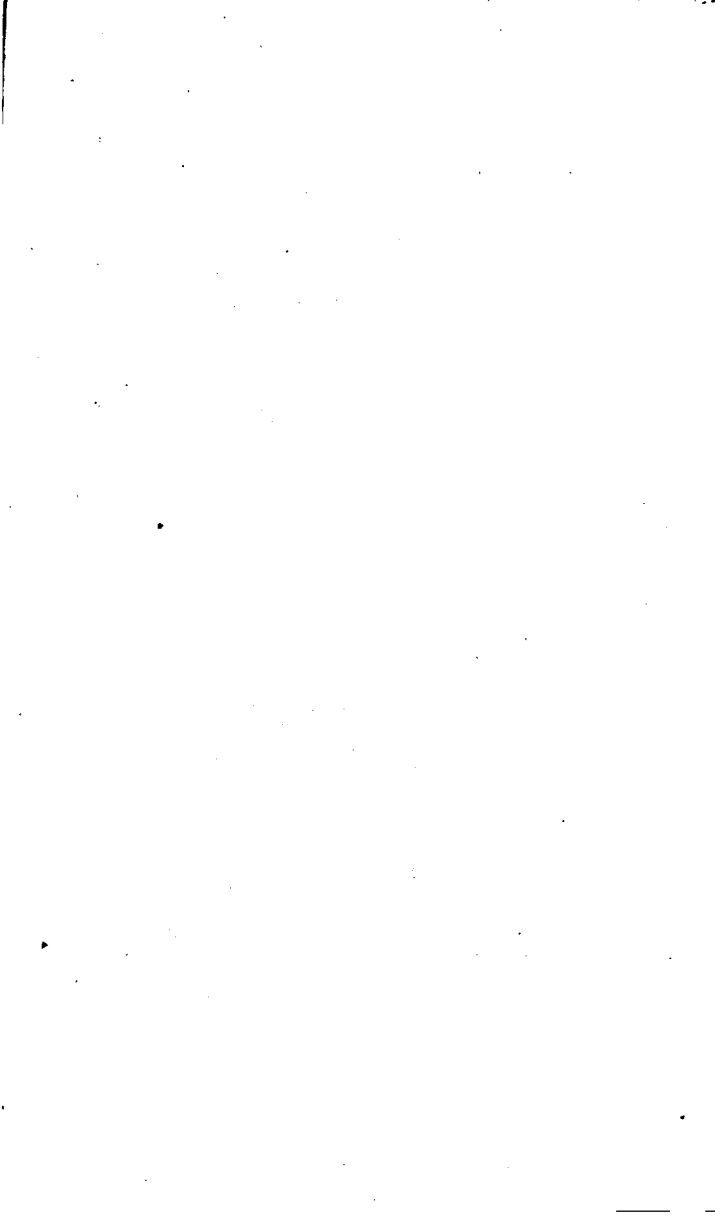
ius uirtuti dudum quidem multi post illū, tempus uero longissimum perhibet testimonium. De legibus autem loqui ampliori sermone, nō fuit opus. Ipsæ nanq; per semetipsas apparuere piæ, et uerissimam habētes intentionem: et nō ad humanum odium, sed ad rerum communionē potius inuitantes, iniquitatum inimicæ, cultricesq; iustitiæ, et multas expensas procul abijcientes, sufficientiam et amorem laboris erudientes, bellum causa auaritiæ nescientes, fortes autem pro se esse populos præparantes, ad supplicia retribuenda semper inuitabiles, uerbis nequaquā circumueniri posibles, præparationes semper operibus exequētes. Hæc enim nos semper opera manifestiora literis exhibemus. Quapropter ego confidens dico, quia multarum atq; meliorum rerum, nos potius quā alij præceptores sumus. Quid enim intranscensibili pictate melius est? quid iustius, quā legibus obedire? quid utilius, quā in alterutros unanimes esse, et neque in calamitatibus ab inuicem recedere, neque tempore felicitatum per iniurias discrepare: sed in bello quidem mortē contemnere, in pace uero, artibus aut agriculture uacare: et semper, et ubique credere deū respicere, et solum omnia gubernare? Hæc igitur, siquidem apud alios aut scripta sunt primitus, aut seruata, firmiorem debemus nos gratiam illis, tanquam eorum facti discipuli. Si uero nequaquam primitus extitere, his præcipue nos utētes cognoscimur, et primam eorum inuentionem nostram fuisse declaramus. Appiones igitur, et Molones, et quicumque mendacij derogatione congaudent, cōuicti procul abscedant. Tibi autem Epaphrodite, ueritatem maxime diligenti, et per te similia nosse de nostro genere cogitantibus, hic libellus conscriptus esse dignoscitur.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

SEBASTIANVS GRY
PHIVS GERMA
NVS EXCV
DEBAT
LV
GDVNI,
ANNO M. D. XXVIII.

2 VIRTUTE DVCE,

Nullum numen abest, si sit prudentia, sed te

Nos facimus FORTVNA deam, ceterosq; locamus,

COMITE FORTVNA.